

Petak, 28. februar 2003.
Svedok Herbert Okun (Herbert Okun)
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.08 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda.
Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Okun (Herbert Okun), juče smo tek počeli sa sastankom koji ste vi imali kod mene 13. oktobra, odnosno Sajrus Vens (Cyrus Vance) i vi 13. oktobra...

SUDIJA KVON: Ne dobijamo prevod.

SVEDOK OKUN: Ne dobijam prevod.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, imamo problema sa prevodom. Molim vas, da ponovite pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Okun, da li me sad čujete?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Izvinjavam se, izvinjavam se gospodine Miloševiću, dobijam prevod na francuskom. Da, sad razumem. Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Juče smo tek počeli, počeli smo sa vašim sastankom kod mene 13. oktobra. Konstatovali smo da sam vam rekao, dakle, da je mirno rešenje jedina solucija. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to ste rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da su Hrvatska i Slovenija ušle u jedan secesionistički poduhvat. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to je tačno, to ste rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dalje, da se u Hrvatskoj pojavljuju ponovo znaci nacizma i fašizma?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To ste izjavili i ja sam to uneo u svoj dnevnik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam tada kazao da je svaka nasilna promena granica nelegalna, vi ste mi rekli da nešto u tom smislu, ako sam vas dobro razumeo, da je po ustavu postojalo pravo republika da donesu odluku o nekakvom svom izdvajanju. Ja sam vas zamolio da mi ukažete na taj član ustava gde takvo pravo postoji. Ne znam da li možete sad da mi ukažete na to.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: U odgovoru na taj naš razgovor juče ja sam primetio da je arbitražna komisija Evropske zajednice, kada se od nje tražilo da donese odluku o stanju u kom se našla bivša Jugoslavija, došao do odluke da se država nalazi u stanju raspadanja. I kasnije je donesena odluka da države koje su se otcepile imaju pravo na to, to je bila njihova odluka i to je ono šta se i desilo, jer stvarnost je da su to sve nezavisne države, sve su članice Ujedinjenih nacija (United Nations) danas i priznate su u velikoj meri od međunarodne zajednice. Dakle, to je ono šta je proizašlo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa što se fakata tiče, da su se zaista otcepile nije sporno, ja sam postavio pitanje u vezi sa ustavom. Upravo u tome i jeste stvar što je međunarodna zajednica izvršila zločin nad Jugoslavijom. Da li smatrate da je tako ili ne?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mislim da to nije u mojoj kompetenciji da spekuliram o tome da li je međunarodna zajednica počinila zločin. Ali naravno to je bilo vaše gledište u to vreme, u to nema nikakve sumnje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sam vam tada jasno stavio na znanje da Srbija nema nikakvih teritorijalnih pretenzija?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sam vam tada govorio o velikim zločinima, pritiscima, otpuštanjima i nasilju koje se vrši nad Srbima u Hrvatskoj?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I skrenuo vam pažnju da se ponavlja istorija Drugog svetskog rata kada su stotine hiljada Srba ubijene u Hrvatskoj. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To sam vas čuo da ste rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li sam vam tada jasno ukazao da Jugoslovenska narodna armija po mojim saznanjima samo razdvaja sukobljene strane i da je to njena isključiva uloga? Je li tako, gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To ste vi tvrdili. Da, to je tačno da ste vi to izjavili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li sam vam tada rekao da Srbi u Hrvatskoj moraju da imaju zaštitu i moraju da imaju specijalni status? Oni su po ustavima svim Ustavima Hrvatske bili konstitutivni narod, jedan od konstitutivnih naroda, južnoslovenskih naroda. Da li se toga sećate?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Sećam se da ste vi to rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li sam vam rekao da prema mojim saznanjima Jugoslovenska narodna armija deluje samo onda kada je napadnuta i ni u kakvim drugim situacijama?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, vi ste to izjavili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sam vam tada rekao da je vojska potpuno neutralna i da izbegava etničke sukobe, odnosno da nastoji da ih spreči, da razdvoji sukobljene strane bez obzira što su Srbi bili žrtve u nasilju koje je tada nastalo u Hrvatskoj?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Čuo sam vas kada ste to rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste pominjali, odnosno Vens je pominjao ulogu vojske i mislim da smo tada ta pitanja razjasnili. Da li sam vam tada rekao, kad god kažem vama ne mislim samo na vas lično nego mislim na Sajrusa Vensa i vas zajedno, da mi ne želimo nikakvu Veliku Srbiju?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to ste tvrdili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Inače, vi ste imali sastanke sa vojnim vrhom, sa Sekretarom za narodnu odbranu Veljkom Kadijevićem i načelnikom Generalštaba Blagojem Adžićem. Je li tako? Tog istog dana.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da vam je general Kadijević jasno ukazao na želju vojske da se sve reši mirnim putem?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tako je izjavio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je Kadijević rekao nedvosmisleno i decidno da vojska želi da izbegne rat?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To je bila suština njegovih napomena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da su vam oni tada ukazali na blokade mora, kasarni, aerodroma i da su tražili od vas da utičete na to da se garnizoni deblokiraju?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Nije bilo sumnje da je pitanje blokade kasarni JNA bila jedan od prioriteta, možda najveći prioritet na umu generala Kadijevića. Nisam siguran da li je on konkretno tražio da NATO uradi deblokadu, ali svakako je tražio od sekretara Venša i mene da uradimo šta god možemo da izvršimo pritisak na hrvatske građanske i vojne vlasti da se obezbedi sloboda za blokirane trupe, vojnike i njihove porodice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa on vam je rekao upravo ovo sve da Hrvatska, a ja čitam sada iz ovog vašeg bloka, "da odmah deblokira kasarne, da deblokira jadranske luke, otvoren vazdušni prostor" i rekao vam je da "oni nisu deblokirali garnizone, nego naprotiv da su blokirali još dva više". I rekao vam je tada "da su zauzeli preko 100 garnizona za vreme prekida vatre". Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da. Ako to piše u mom dnevniku, to je to šta je on rekao i ja se sećam da je on tako nešto izjavio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da vam je u Hagu (The Hague) 15. oktobra Milo Đukanović, predsednik Vlade Crne Gore sa kojim ste imali sastanak takođe ukazao na problem povrede osnovnih ljudskih prava Srba u Hrvatskoj? Da li se toga sećate?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, on je to izjavio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je, ako se sećate, tada rekao da je ponovo ustaštvo na sceni u Hrvatskoj i fašizam?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mogu li da pogledam u svoj dnevnik?

SUDIJA MEJ: Da. Gospodine Okun, kad god želite možete to da učinite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo ako vam je teško ja ću vam pročitati: "Problem u Hrvatskoj je kršenje osnovnih ljudskih prava Srba".

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Vidim to sada, gospodine predsedniče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "U Hrvatskoj danas zaživljava fašizam."

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, vidim to na strani 93.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je tada rekao da status Srba mora biti garantovan od strane međunarodne zajednice, a to već imate na sledećoj stranici, specijalni status moraju da garantuju međunarodne institucije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to je tačno, to je na strani 94.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da ne bismo išli dalje od 15. oktobra napraviću jednu digresiju od vaših dnevnika zato što se ona tiče 18. oktobra i zasedanja u Hagu o kome ste vi svedočili u vašem glavnom svedočenju. To nisam video u dnevniku, ali želim da vas pitam nekoliko stvari. Da li sam vas ja dobro razumeo gospodine Okun, vi ste ovde rekli: "Milošević je odbio Karingtonov (Peter Carrington) papir". Pitao vas je gospodin Grum (Groome) kako ste vi to razumeli i vi ste razumeli eto kako je to bio znak da Srbija hoće rat i da smo mi demonstrativno napustili sednicu Konferencije o Jugoslaviji (International Conference on the Former Yugoslavia). Vi ste tako rekli. Je li tako, gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to je tačno, to je zabeleženo u dnevniku na strani 145...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da završi.

SVEDOK OKUN: Da, to je tačno i tako je zabeleženo u dnevniku, Vensova misija 1, strana 145.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znam šta je zapisano u dnevniku, nemam tu stranu pred sobom, pa ću je kasnije pogledati, ali pošto ste vi bili tamo, je li tako, i vrlo se dobro sećate toga šta se tamo događalo, sad ću da vas pitam prvo o toj činjenici za koju tvrdite da se dogodila, da smo mi onda napustili salu i imali negativan odnos prema mirovnoj konferenciji. Moje pitanje glasi, gospodin Okun, da li ste možda nešto pomešali tu?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mislim da nisam, gospodine Miloševiću. I ako mogu da nastavim, konferencija je sazvala predstavnike svih šest republika, dakle celu jugoslovensku državu, dakle, puno Predsedništvo, osam predstavnika i oni koji su ustali i fizički napustili sobu, dakle, izašli, a to je na strani 145, je gospodin Jović iz Srbije, gospodin Bajramović sa Kosova, gospodin Kostić iz Vojvodine, oni su bili ti koji su fizički napustili konferenciju, izašli. Dakle, nije netačno da se kaže da su srpski predstavnici napustili Konferenciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oni nisu bili predstavnici Srbije, oni su bili članovi saveznog Predsedništva pa ću ja sad da vas podsetim, nadam se da će te se setiti jer potpredsednik saveznog Predsedništva Branko Kostić je bio pre toga predsednik Crne Gore, a kasnije član Predsedništva i potpredsednik Predsedništva Jugoslavije, kao što vam je poznato. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate toga, u stvari šta bih ja nazvao jednim incidentom, da predsedavajući Konferencije lord Karington nije dozvolio Branku Kostiću koji je bio potpredsednik Predsedništva Jugoslavije da govori na sednici i da mu je osporio pravo da govori u ime Predsedništva SFRJ, zahtevao je, odnosno EZ (European Community) je osporila, Evropska zajednica legitimitet, kako su oni govorili, krnjeg Predsedništva smatrajući da je, ja sad citiram kako su oni govorili "legalni predstavnik Jugoslavije samo izvorno Predsedništvo države, a ne krnje". Da li se sećate toga?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, tako je zabeleženo u mom dnevniku na strani 144.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sam ja u pravu, gospodine Okun, ako kažem da je ovakav stav EZ-a bio neprihvatljiv, jer najviši organ u bilo kojoj državi sveta nema pravo da abdicira i prepusti zemlju haosu, a ukoliko usled smrti...

SUDIJA MEJ: Ne, ovo zvuči kao iznošenje argumenata, kao rasprava. Ambasadore, da li mislite da je to nešto čime možete da se pozabavite, jer to zvuči kao komentar?

SVEDOK OKUN: Čini mi se da nije na meni da pokušam retrospektivno da čitam ono šta je mislila Evropska zajednica u oktobru 1991. godine. To je bila odluka.

SUDIJA MEJ: Bez obzira da li je bila ispravna ili ne možda je to pitanje u ovom predmetu nešto o čemu ćemo mi morati da donesemo odluku, ali u ovom trenutku nije na svedoku da daje komentar o tome. Vi možete da ga pitate šta se desilo i možete da ga pitate o onome šta je u njegovom dnevniku, ali ovo su komentari kojima on ne treba da se bavi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej (May), svedok je dugogodišnji diplomata od karijere, na početku svog svedočenja rekao je da predaje na Univerzitetu, mislim da ste pomenuli Džordžtaun univerzitet (Georgetown University), međunarodno pravo ili neki univerzitet u Vašingtonu (Washington D.C). Je li tako? Prema tome, kompetentan je da odgovori sobzirom na prisustvo na Međunarodnoj konferenciji i na pitanja koja se tiču međunarodnog prava. Prema tome...

SUDIJA MEJ: Ne, ne. Dozvolite da vam objasnim razlog, samo trenutak jedan, razlog zašto on ne može da odgovori na to pitanje, odnosno neće mu biti dozvoljeno da odgovori jeste zato što je ovo Sud, a sudije su te koje odlučuju o pravu. Oni odlučuju kako se pravo primenjuje, a ne svedoci osim ako se ne radi o veštacima što ovde nije slučaj. Ovaj svedok svedoči o događajima, određenim događajima u kojima je on učestvovao i možete da mu postavljate pitanja o tome. Njegovo mišljenje o međunarodnom pravu, uz sve dužno poštovanje, moram da kažem nije relevantno za nas. Dakle, ne treba na to da odgovori. A molim vas da mu ne postavljate pitanja o pravu, ni o politici već o onome šta se dešavalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mej, to mi neće mnogo smetati kad dođe moj red biće ovde veoma eminentni svetski stručnjaci da vam objasne šta je to i kako je taj zločin izvršen sa stanovišta međunarodnog prava tako da meni nije neophodno objašnjenje. Želeo sam da čujem samo od gospodina Okuna šta je njegovo mišljenje, ako vi to zabranjujete meni to ne smeta. Ali, da li je sporno gospodine Okun da je predstavniku Predsedništva SFRJ, potpredsedniku Predsedništva SFRJ koji je bio na čelu sastava Predsedništva SFRJ onemogućeno da govori i da su oni zato iz protesta napustili salu? Je li to tačno ili nije? Vi kažete da ili ne i idemo dalje, nećemo se zadržavati, ja sa vama neću da se prepirem pošto o tome postoje svi zapisi i nije meni problem da... Samo vi kažete da ili ne. Da li je tačno da mu je onemogućeno da govori i da su oni onda iz protesta napustili salu? Je li to tačno?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Pošto je Branko Kostić izjavio da uslovi onog opšteg sporazuma o kome smo već govorili, dakle, kad je on rekao da ti uslovi iz sporazuma nisu prihvatljivi, dakle, lord Karington je čuo kad je on to rekao, on je nastavio da govori, lord Karington ga je zamolio da stane, to se sve nalazi u mom dnevniku, a onda je on zapretio da će napustiti salu. To se nalazi na strani 145 prvi red. I nakon toga su tri člana Predsedništva iz Srbije, dakle, gospodin Jović, gospodin Bajramović i drugi gospodin Kostić, jer postojala su dvojica Kostića, časni Sude, dakle, ta tri gospodina su napustila Konferenciju. To je bio sled događaja i to stoji u mom dnevniku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ta četiri predstavnika, odnosno to šta je Evropska zajednica nazvala krnje Predsedništvo, napustilo je salu pošto je Karington oduzeo mogućnost potpredsedniku Predsedništva da govori. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: U pravu ste gospodine predsedniče, Branko Kostić jeste napustio Konferenciju. Dakle, ne trojica već četvorica su je napustila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome incident je bio, jer mu je oduzeto pravo da govori, a ne zato što su hteli da miniraju mirovnu konferenciju. E sad pošto samo govorimo o činjenicama, samo govorimo o činjenicama, nadam se da nije sporno da u tom predlogu koji je razmatran ključnu tačku čini prvi odeljak, prvi stav prvog člana koji je predviđao nestanak Jugoslavije kao države i subjekta međunarodnog prava putem konsenzusa čelnika jugoslovenskih republika i to onih koje je Evropska zajednica pozvala u Hag. Je li tako bilo u papiru?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To je, to je bio jedan deo dokumenta. Ja nemam dokument pred sobom, ali pretpostavljam da čitate iz tog dokumenta. U pravu ste. Dakle, radi se o "Sporazumu o mirovnom rešenju" (Arrangements for General Settlement) iz koga čita gospodin Milošević.

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, zamolio bih da se predmet Tužilaštva...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Da, gospodine Grum.

TUŽILAC GRUM: Zamolio bih da se dokazni predmet Tužilaštva broj 396 stavi na uvid gospodinu Okunu tako da može da se osvrne na ovo određeno poglavlje.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak jedan, molim da se dokument predoči svedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je Karingtonov dokument i nije uopšte sporna stvar.

SUDIJA MEJ: Možda nije sporna stvar, ali dokument treba da bude pred svedokom ukoliko mu se postavi pitanje o njemu. Gospodine ambasadore, podsetite nas šta je ova skraćenica "AGS"?

SVEDOK OKUN: To znači "Sporazum o opštem mirnom rešenju". Dakle, to je dokument 124.

SUDIJA MEJ: U redu, gospodine Miloševiću, sad je dokument pred svedokom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam se čini, sa stanovišta struke kojom se bavite i međunarodnog iskustva, da je nestanak države putem autodestrukcije zaista jedna inovacija?

SUDIJA MEJ: Mislim da sada postavljate pitanje upravo o onome o čemu smo doneli odluku da mu ne postavljate pitanja. Vi ćete moći da iznesete argumente o tome kad za to dođe vreme, ali nije na ovom svedoku da daje komentare o tome. On je tu da svedoči o činjenicama, a ne da da daje svoje mišljenje o nekim stvarima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Okun, kao čovek koji se bavi međunarodnim pravom, znate li i jedan slučaj samouništenja države?

SUDIJA MEJ: Ne, gospodine Miloševiću. Nemamo puno vremena i ako ponavljate ova pitanja koja mi ne dozvoljavamo na taj način jednostavno trošite vreme koje vam je na raspolaganju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, pošto vi ne dozvoljavate da on kaže svoje mišljenje ja ću ga onda pitati, pretpostavljam da je legitimno da ga pitam o onome šta se događalo na Konferenciji pošto je prisustvovao...

SUDIJA MEJ: Da, da, upravo to i treba da ga pitate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto je vrlo pažljivo pratio i pošto gospodin Okun tačno zna šta je bilo na Konferenciji, to mogu da ga pitam pretpostavljam. Da li se sećate, gospodine Okun, upravo ovo što piše u članu 1. znači da prestaje da postoji Jugoslavija, da sam ja tada govorio, meni nije oduzeta reč i ja nisam izašao napolje, da evo ja ću da citiram šta sam rekao, a vi recite da li se toga sećate. Samo ćete mi reći da li se toga sećate i je li to tako bilo. Rekao sam da se "predlog ne može prihvatiti jer suspenduje važeći ustavni poredak i ukida Jugoslaviju kao državu koja kontinuirano postoji 70 godina". Je li tako, gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Vi ste to možda rekli gospodine predsedniče, ali ja se ne sećam da ste vi to tada rekli niti to stoji u mojim beleškama mog dnevnika. Na strani 145 stoji sledeće: "Napustili su konferenciju u 15.56", to stoji u dnevniku. Sledeći red glasi: "Karington najavljuje da se prekida Konferencija o Jugoslaviji" i to je bilo u 16.00. Dakle, od trenutka kad su napustili Konferenciju pa do prekida konferencije proteklo je samo četiri minuta. Ja vam gospodine predsedniče samo ponavljam ono šta se nalazilo u dnevniku, šta tu stoji. E sad, da li ste vi uzeli reč tada ili niste ja to nisam uneo u svoju belešku. Ja to ne osporavam i ja se jednostavno ne sećam da ste vi govorili tad.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam tada rekao da "odluku o ukidanju države ne može da donese ni jedan međunarodni forum, da odluku može doneti samo onaj subjekt i oni subjekti koji su svojevremeno stvarali državu i da mandat za prihvatanje ovog aranžmana nema ni jedan od učesnika Konferencije niti ga može imati sama konferencija". Da li se sećate toga?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, gospodine predsedniče, tako stoji u mom dnevniku na stranama 139 i 140. To su bili vaši prethodni komentari i to stoji u dnevniku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas i ne pitam šta sam govorio kad je završena konferencija nego sam vas pitao šta sam govorio, evo vi ste zabeležili, dakle. Tada sam rekao, dakle, "mandat za prihvatanje ovoga nema ni jedan od učesnika na ovoj Konferenciji, niti ga može imati takva konferencija. Od važećeg ustavnog uređenja zemlje koje se inače ovim predlozima u celini ignoriše izuzimaju se jedino postojeće federalne jedinice i njihove granice i to njihove administrativne granice, a te federalne jedinice formirane su u vreme i neposredno posle Drugog svetskog rata, a njihove granice nikada nisu utvrđene ni u jednom pravnom aktu koji

bi bio demokratski verifikovan". I dalje sam rekao "ovim predlozima legalizuje se jednostrani čin secesije, a upravo jednostrana secesija republika bila je uzrok oružanih sukoba. Bežanje od stvarnih uzroka krize moglo bi nas takođe udaljiti od trajnog i stabilnog, moglo bi nas tako", a ne takođe, "udaljiti od trajnog i stabilnog mira u Jugoslaviji šta nam je svima cilj. Svima je jasno da je žarište oružanog sukoba u Jugoslaviji pitanje položaja srpskog naroda u Hrvatskoj koji je izložen uništenju drugi put u ovom veku. Nema pravednog rešenja jugoslovenske krize bez obezbeđenja zaštite ličnog i nacionalnog opstanka srpskog naroda... "

prevodioci: Malo sporije molimo vas radi prevoda. Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To su bile moje reči. Je li tako, gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Čuo sam vas da ste tako rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kako onda sada naknadno posle 12 godina kažete: "Nama je onda bilo jasno da Srbija hoće rat"? Naprotiv, ja govorim upravo u prilog mira, jer je to šta se desilo izazvalo rat, jer je to šta se desilo...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da odgovori, dozvolite mu da odgovori. Vi ste postavili pitanje, treba mu dati pravo na odgovor.

SVEDOK OKUN: Časni Sude, ja sam rekao da je zbog predstavnika šest jugoslovenskih republika na tom sastanku 18. oktobra, pet republika je prihvatio "Sporazum o mirovnom rešenju", dakle nacrt tog sporazuma. Jedina republika koja nije prihvatila taj sporazum je bila Srbija, odnosno predstavnici Srbije, da koristim reči gospodina Miloševića, te je stoga došlo do situacije gde je šest republika prihvatilo ovaj sveobuhvatni sporazum koji je predložio lord Karington, a jedna republika je odbacila taj sporazum. Mislim da to govori samo po sebi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Konferencija se nastavila, trajala je i dalje, trajala je i dalje u oktobru, pa iduće godine takođe, pa londonska konferencija, pa ženevska i tako dalje. Prema tome, ovo nije bio taj prekid. Ja i danas smatram da su moji argumenti bili ispravni, a i danas smatram da je upravo neuvažavanje tih argumenata dovelo do rata, jer je bila reč o

jednom nasilnom aktu secesije kojim je izvršen genocid nad čitavim jednim narodom. Vi se sa tim ne slažete. Je li tako?

SUDIJA MEJ: Nije na svedoku da odgovori na to. On može jedino da govori o tome šta se dešavalo tada u to vreme, možete da mu postavljate pitanja o tome i o samoj konferenciji, ali njegova mišljenja o tom i o tome šta se posle toga dešavalo nisu relevantna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa da li se sećate da je u oktobru održan posle još jedan sastanak konferencije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Nemam to u svojim zabeleškama, ali pretpostavljam da je to moguće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Novo plenarno zasedanje na nivou predsednika republika zakazano za 25. oktobar, po onome šta ja imam ovde zabeleženo. Čak je posle tog, ako se sećate, novog sastanka Tuđman koji je sa mnom razgovarao dao izjavu njegovu, ne moju, koju možete naći u štampi tog vremena, da Srbija nema nikakvih teritorijalnih pretenzija. Tada je bila počela afera oko Dubrovnika. Tuđman je tada rekao da sam ja osudio bilo kakvo nasilje u vezi sa Dubrovnikom. Da li se sećate toga? Upravo na toj sledećoj Konferenciji, to je kraj oktobra.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja nisam bio prisutan na tom sastanku gospodine Miloševiću. Gospodin Vens i ja smo se vratili u Ameriku (America), mislim da je to bilo 18. ili 19. oktobra, dakle, posle prve misije. To je bilo 18. oktobra, dakle, neposredno pošto je napuštena Konferencija. To vidim sad na strani 145 dnevnika i mi smo se vratili u Njujork (New York), bili smo tamo u Ujedinjenim nacijama, radili smo naš posao i vratili smo se u ponedeljak 4. novembra. Dakle, između 18. oktobra i 4. novembra nalazili smo se u Sjedinjenim Američkim Državama (United States of America).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bili ste na toj jednoj Konferenciji, a onda dalje niste pratili. Dobro. A da li je tačno da vam je i Borisav Jović na sastanku koji ste sa njim imali 17. oktobra precizno ukazao na secesionizam republika?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Vraćiću se na vaš prethodni komentar. Mi smo naravno pratili Konferenciju, a gospodin Jović 17. oktobra, samo da pogledam svoje beleške. Da, upravo sam našao taj deo na strani 128, dnevnik Vens misija 1, tu stoji da je gospodin Jović rekao, citiram sad iz

dnevnika: "Predvideo sam rat ukoliko se secesionistima dozvoli da izvrše svoje planove. Bio sam u pravu, ali zapad nije hteo da sluša. Evo sada imamo nasilje koje su prouzrokovali secesionisti" i tako dalje, i ja sam tu u zagradama dao svoj komentar o njegovom ponašanju, agresivan ton od samog početka. Dakle, da, gospodin Jović jeste rekao da su secesionisti izazvali rat. To je bilo njegovo mišljenje. I ja sam to uredno uneo u svoj dnevnik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je rekao koliko je ljudi napustilo Hrvatsku i da se radi o hrvatskim vojnim dejstvima kao uzrocima mnogih nemilih događaja? Je li tako gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To je bilo njegovo mišljenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je Jović lično ukazao da Hrvatska Vlada nije saglasna da deblokira garnizone i da nastavlja napade na vojsku, a da postoje sa druge strane naređenja u vojsci da se ne uzvraća na napade osim u nužnoj samoodbrani?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To je bilo njegovo mišljenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je tada Jović rekao da je jedina suštinska stvar u tome da pokuša da se utiče na Nemačku (Germany) da kažu Hrvatskoj da se zaustavi?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: On je to rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad da se vratimo na onu Konferenciju. Vi ste se zalagali da se Srbima u Hrvatskoj mora dati specijalni status. Je li tako bilo? I vi i Sajrus Vens.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da treba da ga garantuju međunarodne institucije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, putem operacija UN-a, mirovnih operacija UN-a. To je bio naš stav.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da je na sastanku koji sam imao sa Tuđmanom, da je i on bio vrlo blizu prihvatanja autonomije srpskih krajeva u Hrvatskoj. On je hteo to da prihvati.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja nisam bio prisutan na tom sastanku, ali ako vi tako kažete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi znate kad se on preokrenuo da ne prihvata ništa? Da li znate da je prestao razgovor sa njihove strane upravo posle posete Nemačkoj, kad su mu Nemci rekli da će ga priznati u njegovim administrativnim granicama i da uopšte ne vodi računa o Srbima?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Slušam vas, čujem da to kažete, ali ja nemam nikakva saznanja o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ne znate ništa o tome. Onda da se u neko drugo vreme to ovde pokaže. A dobro, ovoga da vam je Jović rekao da treba da se pokuša da utiče na Nemačku da promeni svoj stav prema razbijanju Jugoslavije toga se sećate. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to je bio stav Jovića i to je bio opšti srpski stav.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mi smo imali razgovore i 18. novembra. Da li sam Sajrusu Vensu i vama tada ukazao vrlo precizno da je neophodno nastaviti pregovore?

SUDIJA MEJ: Gospodine ambasadore, ako nađete tu belešku u svom dnevniku, molim vas da se pozovite na to.

SVEDOK OKUN: Hvala, časni Sude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sećate se toga sastanka, je li tako, ministar Jovanović...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Evo upravo sada gledam dnevnik. Gledam svoje beleške, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pregovori, krvoproliće...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Na kojoj je to strani, molim vas?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je 18. novembar 1991. godine, 17. strana ovog prekucanog teksta na engleskom jeziku, taj mi je lakše da koristim nego one fotokopije vašeg rukopisa. Pretpostavljam da su ga korektno prekucali.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Pretpostavljam da vam je lakše da koristite tu verziju, ali strane su različite.

SUDIJA MEJ: Da li bi Tužilaštvo moglo da nam pomogne i da nam kaže o kojoj strani se radi?

TUŽILAC GRUM: Pa evo mi ćemo sada doneti te otkucane kopije kako bismo pomogli ambasadoru.

SVEDOK OKUN: Evo našao sam sad onaj deo koji je citirao gospodin Milošević. To je usledilo posle prvobitnih razgovora o mirovnom planu. Gospodin Vens je pitao gospodina Miloševića za njegovo mišljenje. Gospodin Milošević je rekao: "To u potpunosti odgovara onome šta mi imamo u Jugoslaviji", dakle, ta mirovna operacija. A zatim sledeća izjava je bila, citiram: "Vratiti se na pregovore bez krvoprolića". Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da sada...

SUDJA KVON: Dakle, vi sada govorite o strani 41?

SVEDOK OKUN: Da, pri vrhu strane 41. Dalje kaže: "Svi imamo, dakle, sve beleške, situacija je komplikovana, postoje različite jedinice, postoji Zbor narodne garda i tako dalje, na Hrvatskoj strani. Hrvati su napali Srbe koji žive u određenim, u kompaktnim delovima Hrvatske i takođe na području bivše Krajine". Tu takođe u dnevniku stoji u zagradama da sam ja uneo u belešku i, uz dužno poštovanje gospodine predsedniče, ja sam tu uneo komentar "Milošević drži predavanje", jer mi smo toliko puta to čuli od vas da smo mi o tome govorili kao vašem predavanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pretpostavljam da vam to predavanje ne smeta pošto i sami predajete. Držite predavanja. Vi ste na početku gospodine Okun rekli da ste do januara 1992. godine završili tu misiju, da je misija uspela da zaustavi rat, da su Plavi šlemovi (UN Blue Helmets) stigli u zone pod zaštitom koje su se nazvale tada UNPA (United Nations Protected Areas) i posle uspešnog, vi ste ocenili da je ta misija uspešno završena i vratili se posle januara 1992. godine vratili se u Ameriku. Je li tako? Posle ste došli tek ponovo oktobra 1992. godine kad su počeli problemi kojima se Sajrus Vens tada bavio ponovo u Bosni i Hercegovini. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, to nije tačno gospodine predsedniče. Mi smo otišli u januaru posle prestanka neprijateljstava po secesiji Hrvatske i ja bih rekao da je to bilo uspešno okončanje neprijateljstava. Međutim, mi

nismo čekali sledeći oktobar da bismo se vratili. Mi smo se vratili u bivšu Jugoslaviju u martu, konkretno 3. marta. Dakle, bili smo tamo ranije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Shvatio sam da ste tako rekli. To nije bitno. Dakle, to šta smo razgovarali, ta misija, vi ste dolazili kod mene, naime Sajrus Vens, da tražite moju pomoć i podršku mirovnom planu i uspostavljanju mirovne misije koja neće prejudicirati političko rešenje, ali će zaustaviti rat. Je li tako, gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to je bila svrha mirovne operacije da se stvori jedna mirna situacija, da se zaštiti i hrvatski narod i srpski narod u Hrvatskoj da bi se omogućili politički pregovori koje je vodio lord Karington i da bi se oni nastavili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, kad spojimo, dakle, sve to. Dolazili ste kod mene da pomognem pre svega političkim uticajem i ulogom koju Srbija ima onoliko kolika je, pre svega, kod lidera u Krajinama i na istoku kod Hadžića i tamo u Kninskoj Krajini kod Babića i njegovih saradnika. Je li tako bilo?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tražili ste od mene da sa njima razgovaram?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, u vezi sa mirovnom operacijom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam podržao mirovne operacije samo da se zaustavi rat, svakako samo da se zaustavi rat i da se pređe na mirno rešenje. Je li tako gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, i drugi su to radili po vašim upustvima i takođe radili su to i na Hrvatskoj strani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ne bih mogao, nadam se da ste pogrešno upotrebili izraz "*under your direction*", ja sam vam i onda govorio da moj politički uticaj može da bude samo javni sobzirom na funkciju koju vršim i samo politički onoliko koliko ga podržava javno mnjenje, a da ću ga celog založiti da bi se postigao mir, šta sam i učinio. Je li tako bilo ili nije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To ste nam rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi, osim toga šta nije sporno ovo na sastanku 18. novembra i neophodnost da se vratimo pregovorima, to ste maločas i čitali iz svog dnevnika, da li sam vam ukazao da hrvatski ekstremisti počinju da napadaju Srbe na celoj teritoriji Hrvatske?
SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Vi ste to uporno tvrdili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste znali koliko je već izbeglica iz Hrvatske tada u Srbiji kad ste vi bili? Da li ste se interesovali za to?
SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Čuli smo brojeve iz različitih izvora i uzeli smo to u obzir.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sam vam tada ponovio da Vojska isključivo ima ulogu da razdvaja strane u sukobu i na tom sastanku?
SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Jeste, rekli ste. I ja moram da dodam gospodine predsedniče da smo mi vlastitim očima videli da to nije slučaj i to u više prilika i ja sam o tome svedočio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To šta je bilo mislim možemo da ustanovljavamo sa svih strana, ali recite mi molim vas da li sam vam tada rekao da mi u Srbiji ne dozvoljavamo nikakve paravojne formacije?
SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, o tome sam već govorio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste u vašim beleškama često pominjali kako ja kažem srpske paravojne formacije su pod kontrolom Hadžića ili tako dalje. Pošto ja nisam upotrebljavao taj izraz ja se nadam da ste vi napravili zabunu, jer pod kontrolom Hadžića ili Babića mogla je biti srpska Teritorijalna odbrana, a to nisu bile paravojne formacije već Teritorijalna odbrana Krajine, Teritorijalna odbrana Srpske autonomne oblasti Istočna Slavonija, Baranja i Zapadni Srem i Teritorijalna odbrana Krajine tamo u rejonu Knina. Govorilo se o Teritorijalnoj odbrani, a ne o paravojsci. Da li je tako, gospodine Okun?
SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne bih se složio sa tim. Kao što sam već ranije rekao u svom svedočenju mi smo bili očevici srpskih neregularnih formacija u Dalju, a oni su bili pod komandom komandanta korpusa JNA. Mi smo videli brojne, vrlo neregularne jedinice. Ne želim dalje da dajem bilo kakve komentare o tome, jer bi bilo kakva karakterizacija bila suviše negativna za Sud, ali mi smo videli takve ljude u Vukovaru posle pada grada. I ja sam o tome govorio, o onome šta sam video.

SUDIJA MEJ: Pitanje je bilo kada je optuženi pominjao paravojne formacije, kao što ste vi to zabeležili, da li je on jednostavno samo pominjao Teritorijalnu odbranu ili je pominjao nešto drugo? Možete li možda to da pojasnite, gospodine ambasadore iz vaših beleški?

SVEDOK OKUN: Da, na vrhu strane 43 u okviru citata ja citiram predsednik Milošević je onda rekao, citiram: "Mi u Srbiji ne dozvoljavamo bilo kakve neregularne ili paravojne jedinice", kraj citata. U Istočnoj Krajini neki lokalni Srbi su se naoružali i pomažu vojsci. On ne kaže teritorijalne jedinice. Možda je on pod tim mislio na to, ali mi smo videli kakve su to vrste jedinica bile kada smo odlazili na bojište.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja jesam rekao: "Mi u Srbiji ne dozvoljavamo nikakve paravojne, neregularne formacije, ali da se u tom haosu sukoba mogu pojaviti". Ali ja sada kažem u vezi sa onim gde vi govorite ko kontroliše paravojne, kad vam govorim o Hadžiću kažem on je na čelu Teritorijalne odbrane, on nije na čelu nikakvih neregularnih snaga Krajine. Valjda je to bilo sasvim jasno, te su snage bile regularne snage Teritorijalne odbrane SAO Krajine.

SUDIJA MEJ: Vrlo je važno da ovo ispravno shvatimo. Pitanje koje je pokrenuo optuženi, gospodine ambasadore, je da li je on pominjao Hadžića koji komanduje paravojnim formacijama?

SVEDOK OKUN: Časni Sude, po mom mišljenju tada, a ja zadržavam to mišljenje i danas, je da je on mislio na paravojne formacije, a kasnije u tom istom razgovoru predsednik Milošević je rekao Babić i Hadžić su i političke i vojne vođe i ja sam to tako, mi smo to tako shvatili da to znači da svaki od njih dvojice kontroliše svoju političku situaciju i kontroliše sve naoružane snage. Dakle, sve naoružane ljude u okviru svoje sfere uticaja bilo da je reč o teritorijalnim trupama ili neregularnim, svi su bili pod kontrolom Babića i Hadžića. I mislim da se to u to vreme naširoko podrazumevalo širom Hrvatske i Srbije.

SUDIJA KVON: Samo trenutak, samo trenutak, gospodine Miloševiću. Gospodine ambasadore, da li ste vi znali za postojanje Teritorijalne odbrane u to vreme i za koncept Teritorijalne odbrane?

SVEDOK OKUN: Da.

SUDIJA KVON: Da li ste znali da neki dobrovoljci iz Srbije ili meštani iz tih područja su bili podređeni, deo njih je bio podređen jedinicama Teritorijalne odbrane?

SVEDOK OKUN: Mi lično to nikada nismo direktno proverili, recimo kroz razgovore sa ljudima, ali smo znali da su različiti ljudi rekli tako nešto.

SUDIJA KVON: Da li je bilo moguće da te dobrovoljce nazivate paravojnim formacijama, dakle, da li je moguće da ste vi te dobrovoljce koji su možda bili u Teritorijalnoj odbrani ili JNA nazivali paravojnim formacijama?

SVEDOK OKUN: Pa JNA sigurno ne bih nazivao paravojnim formacijama, a kada je reč o Teritorijalnoj odbrani tu je bila situacija nešto komplikovanija. Mislim da je u svakom slučaju to zavisilo da li su oni delovali i bili aktivni u okviru komandne strukture. Ja sam kada smo juče razgovarali o prelasku i tranziciji od JNA na Vojsku Jugoslavije, onda iz Vojske Jugoslavije u Vojsku Republike Srpske ili VRS, tokom tog celog perioda menjala su se imena i menjali su se koncepti, a vrlo često su strane, a u ovom slučaju obično jugoslovenska strana je menjala, unosila promene u nomenklaturi kojima je ustvari sakrivala stvarnost. Dakle, to je jedna vrlo nejasna slika u kojoj smo pokušavali da razdvojimo i shvatimo niti u tom zapetljanom klupku. Međutim, ja ponavljam ono šta smo mi videli svojim vlastitim očima na ratištu u Hrvatskoj, to nisu bile teritorijalne trupe, to nije bio TO odvojen od JNA, u odvojenim jedinicama, u odvojenoj vrsti uniformi. Jedini ljudi koji su nosili drugačije uniforme to su bile policijske snage na srpskoj strani koje su nosile policijske uniforme. Neregularne formacije su nosile različite vrste civilne odeće, često su imali čizme, ponekad su imali jakne preko, pošto je bila zima, oni su često imali džempere, kapute, reč je o zimi 1991. godine. Ali oni svakako nisu ukazivali na bilo kakvu vrstu vojne organizacije. Na primer, niko od njih, koliko se ja sećam, nije nosio nikakvu oznaku koja bi pokazala na određeni čin. Da su oni bili organizovana vojna struktura, svako bi imao čin i nosio bi ga javno, pokazivao bi taj čin po Ženevskoj konvenciji (Geneva Convention) jer jedan od uslova Ženevske konvencije je da je, jedan od uslova u organizovanoj vojnoj jedinici je da svako nosi svoj čin, obeležje svog čina. Prema tome, to je bila jedna sasvim druga vrsta jedinica i zbog toga smo mi koristili izraz paravojne formacije ili neregularne formacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo sam hteo da to razjasnim. Naime, vi ste zapisali da sam vam ja rekao da su Babić i Hadžić i politički i vojni lideri u Krajini, jedan na istoku, jedan na zapadu. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da su oni bili imenovani od svojih vlada, izabrani od svojih skupština i imenovani za komandante Teritorijalnih odbrana u svojim Srpskim autonomnim oblastima? Da li znate to?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekao sam vam nešto šta je i *de facto* i *de jure* tačno. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To je bilo *de facto* tačno, ali da li je bilo *de jure* tačno, to je jasnim drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Nesumnjivo su bili imenovani od svojih skupština i od svojih vlada, to nije sporno. Vi pretpostavljam sporite legalnost njihovih skupština i vlada, ali oni su kao takvi imenovani od svojih skupština i od svojih vlada. Dakle, da li je onda jasno da ako su oni imenovani od svojih skupština i od svojih vlada, šta vam je poznato, da onda trupe koje su njima podređene nisu nikakva paravojska nego u prvo vreme Teritorijalna odbrana, a kasnije...

SUDIJA MEJ: Zaustaviću vas. Zvuči kao jedan od vaših komplikovanih argumenata koje pokušavate uvek da iznesete. Ambasadore, vi ste ukazali na to. Po vašem mišljenju kakva je bila situacija, bez obzira šta tvrdi optuženi?

SVEDOK OKUN: Kako smo mi, shvatili Babić i Hadžić su bili politički i vojni rukovodioci u tom regionu i bili su odgovorni u krajnjoj liniji, ako ne direktno, za vojne aktivnosti koje su se dešavale na njihovoj strani. Mi smo mogli da vidimo da se vojna dejstva izvode i da ih izvode i paravojne i neregularne formacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Okun, rekao sam vam verujem da, pominjali ste Hadžića tada, da je 95 posto tih trupa pod kontrolom i da će se sigurno pridržavati sporazuma. Pretpostavljam da je moglo biti pet posto nekakve paravojske u tom haosu, ali ova disciplinovana vojska

koja je bila Teritorijalna odbrana Krajine ona se pridržavala sporazuma i to nije sporno. Je li to sporno ili ne?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, nije. Ja sam to i rekao ranije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da napravimo opet jednu digresiju od vaših dnevnika. Gledam ovu vašu službenu izjavu koju ste dali ovdje ovoj instituciji. Već sam vas pitao u vezi sa onom jednom tačkom gde oni žele da naglase da sam ja jedini predstavnik srpske strane sa kojim se razgovara pa ste im vi objasnili posle, to je isti taj papir. Kažete: "Kada je Slobodan Milošević obavešten da ima vesti o tome da..."

prevodioci: Molimo vas da čitate sporije zbog prevoda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Paravojne snage čine zločine i etničko čišćenje u severozapadnoj Bosni i Hercegovini pravio se da je iznenađen." Je li tako? Tako ste rekli? I kad je to bilo? Novembra 1991. godine?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Na koji sastanak mislite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja imam u vidu tačku (C) na prvoj strani vaše izjave, ovu službenu izjavu koju ste dali.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da li mogu da dobijem kopiju te izjave?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali da uštedimo vreme doći ćemo onda na taj vaš dnevnik. Da idemo dalje. Da idemo dalje, molim vas, jako mi mnogo troši vreme...

SUDIJA MEJ: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vratću se ja na to pitanje kad dođe na njega red.

SUDIJA MEJ: Gubite vreme, ali moramo da imamo taj dokument. Svedok treba da dobije kopiju svoje izjave.

TUŽILAC GRUM: Nema izjave. Gospodin Milošević se verovatno poziva na rezime, a ja ću da vam kažem koji je to pasus na koji se poziva gospodin Milošević. To je knjiga 3, strana 98, sastanak od 21. novembra 1991. godine.

SVEDOK OKUN: Da hvala, našao sam. Da, ovde piše, ukratko ću da vam ne uzimam vreme, gospodin Vens je rekao da je čuo uznemirujuće izveštaje o aktivnostima srpskih neregularnih snaga u Bosni i ja sam zabeležio u zagradi "da se gospodin, predsednik Milošević, pretvara da je iznenađen". Vi ste znali, po mojoj proceni, šta se dešava i pretvarali ste se da ne znate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da sam i sad iznenađen, ne tada 1991. godine nego i sad iznenađen? Kakvi su to sukobi bili u Bosni 1991. godine? 1991. godine u novembru je bilo potpuno u Bosni mirno, nikakve paravojne snage, ništa se nije događalo 1991. godine u novembru u Bosni. Pa vi i sami govorite o tome da su, da su sukobi počeli posle propasti Kutiljerovog plana (Cutileiro Plan), a to ćemo i ustanoviti, tek u martu 1992. godine. Kakvi sukobi u Bosni u novembru, kakva zverstva, kakva ubistva uopšte u Bosni u novembru 1991. godine? I danas bi svako bio iznenađen da čuje da su tada 1991. godine bila neka nasilja u Bosni. Naprotiv, još je funkcionisalo i Predsedništvo Bosne i Hercegovine sastavljeno od Muslimana, Srba i Hrvata, funkcionisali organi i tako dalje. Oni verovali da će postići dogovore o jednom ravnopravnom rešenju za tri nacionalne zajednice. Kutiljerov plan je...

TUŽILAC GRUM: Časni Sude.

SUDIJA MEJ: Da, je li to prigovor?

TUŽILAC GRUM: Postavljeno je pitanje svedoku kakvi su sukobi bili u Bosni 1991. godine. Mi tražimo da se svedoku dozvoli da odgovori na to pitanje.

SUDIJA MEJ: Da. Gospodine ambasadore, čuli ste pitanje.

SVEDOK OKUN: Da, ako mogu ja bih odgovorio. Mi smo već čuli izveštaje o borbama u novembru u Bosni i Hercegovini i ja vas upućujem na dnevnik o Vensovoj misiji svezak 2, jugoslovenski premijer Ante Marković je o tome razgovarao sa nama. Dakle, bilo je poznato da je bilo borbi u Bosni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je bilo u Bosni zaista? Gde imate bilo kakav podatak o nekom sukobu u Bosni u 1991. godini? Ko je to ubijen 1991. godine?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Premijer Marković nam je rekao da jeste. Premijer Ante Marković.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ante Marković vam to rekao?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam sad iznenađen da neko može da tvrdi, a evo ova strana preko puta bar raspolaže o podacima o Bosni, jer ovde sudi Srbima iz Bosne već 10 godina, nije mi poznato da je nekome stavljeno na teret nešto u 1991. godini da je neko nešto uradio. Da li vi imate nešto, gospodine...

SUDIJA MEJ: Svedok može da odgovori samo ono šta je njemu rečeno i on je dao takav odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi, molim vas da li sam vam na tom sastanku na kome sam vam rekao da Srbija neće dozvoliti nikakve i ne dozvoljava nikakve vojne i neregularne snage, šta je uostalom tačno, jer ih nikad nije bilo u Srbiji, da li sam vam ukazao da je u to vreme preko 20 srpskih sela u Istočnoj Slavoniji spaljeno. Da li se sećate toga?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To ste rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste tada čuli moju procenu, a vi ste tražili od mene da u tome pomognem, da će srpska strana, mislim na srpsku stranu u Hrvatskoj, i vojska prihvatiti međunarodnu posmatračku misiju, odnosno snage UN-a? Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to onda izraz moga uverenja da Srbi isključivo žele mir i da žele da na miran način reše svoje probleme i nasilje kome su izloženi?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mi smo vašu saglasnost koju ste izrazili sekretaru Vensu na njegov prvobitni predlog za mirovnu operaciju shvatili i mi smo ga pozdravili sa odobravanjem i znali smo da ste se vi saglasili, ako ste se vi saglasili onda će to da učini i JNA i onda i lokalni srpski lideri. I naravno i to smo pozdravili. I to piše u mom dnevniku. Ako mogu da završim rekao bih da smo se mi nadali da će raspoređivanje mirovnih snaga UN-a da dovede do mirnog sporazuma, jer mirovna operacija nije mirovni plan, to je samo aranžman, postavljanje trupa na terenu da bi se omogućilo da dođe do mirovnog sporazuma, a to nažalost nije ostvareno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, nažalost. Upravo iz razloga na koje ja ukazujem, upravo iz tih razloga. A da li ste tada 18. novembra imali razgovore sa Kadijevićem? Da li je onda ukazao na problem napada na garnizone i deblokade kasarni, deblokade garnizona ponovo iako vam je i pre toga o tome govorio? Je li tako bilo ili ne, toga dana?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, zaista pitanje blokiranih jedinica JNA, vojnika i njihovih porodica, kao što sam već rekao, je bio prioritet ako nije bio i najveći prioritet generala Kadijevića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste 20. novembra na sastanku bili sa generalom Rašetom. Da li je tačno da je tada vrlo precizno opet ukazano na problem JNA i oficira koji su već dva meseca u okruženju, koji ne mogu da vide porodice i da su blokirani od strane hrvatskih paravojnih snaga? Je li tako ili nije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Vi ste ukazali na tri stvari u ovome. I ako mogu da odgovorim na njih jedno po jedno. Tačno je da smo 20. novembra proveli dosta vremena sa generalom Rašetom u vezi sa blokadom kasarne "Maršal Tito" u Zagrebu, jer smo smatrali da je izuzetno važno da se oslobode ti vojnici i to se nalazi na strani 82, u dnevniku 3 i to piše sve do strane 85. Mi smo zaista proveli puno vremena sa vojnicima, slušali smo njihove zebnje i oni su zaista bili zabrinuti. Druga stvar na koju ste vi ukazali da su njih blokirale hrvatske paravojne snage. Ja o tome ništa ne znam, oni nisu to rekli. Nas su odveli u kasarnu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ove srpske snage smatrate paravojnim, da li hrvatske smatrate legalnim u to vreme ili paravojnim snagama?

SUDIJA MEJ: Da li možete da odgovorite na to, ambasadore? Čini se da je to pitanje na koje ćemo mi morati da damo odgovor, odnosno da donesemo odluku. Ali, da li ste vi u to vreme mogli to da procenite?

SVEDOK OKUN: Hrvatska je imala vojsku koja je bila formirana, organizovana, imali su činove, znalo se ko su oficiri. General Antun Tus je bio komandant, vrhovni komandant. Ja sam se sa njim sreo. I drugi su se sa njim sreli, sreo sam se sa njegovim oficirima i mislim da niko nije mogao da ih smatra paravojnim formacijama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vaš odgovor je dovoljan. Vi smatrate da u Hrvatskoj oni nisu imali paravojne snage nego znači te snage koje su delovale 1991. godine...

SUDIJA MEJ: Ne, to nije ono šta je on rekao. Molim vas da obratite pažnju na odgovor. Svedok je opisivao šta se dešavalo kad je on otišao u kasarnu. On nije smatrao tamo ljude paravojnim formacijama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je nešto poznato o hrvatskim paravojnim formacijama, gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, poznato mi je. Rečeno mi je da Paraga, izvesni Paraga, kojeg nikad nisam sreo, ima pod svojom komandom jednu malu grupu, bandu koja se protivi hrvatskoj Vladi i takođe se borila i, siguran sam, počinila akte. Paraga je bio na čelu takozvane Stranke prava. Njegova trupe, njegova stranka i njegova trupa bila je poznata kao "HOS". Dosta je izveštavano o njima, ali ja nisam lično video da su oni nosili oznake ustaša iz Drugog svetskog rata. Tako da je bilo mnogo izveštaja o aktivnostima ove grupa. Takođe je izveštivano da se Paraga protivio Tuđmanu i Hrvatskoj Vladi.

SUDIJA MEJ: Vreme je za pauzu. Zapravo malo smo i prekoračili vreme. Pre nego što odemo, samo da objavim nešto u vezi rasporeda za početak aprila. Promenićemo zasedanja na sledeći način, počecemo sa odmorom ranije. Nećemo zasedati 4. i 7. aprila već 11. i 14. aprila. Time imamo racionalniju prazninu u rasporedu zasedanja. Prekidamo na 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, imate još dva sata sa ovim svedokom, čije svedočenje moramo da završimo danas, jer je morao dugo da čeka ovde u Hagu. Ako možete da oblikujete svoje ispitivanje prema tome, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dozvolite mi onda barem da ikoristim ostatak dana, ako mogu. Jako mi je ograničeno vreme za ovog svadoka. Dakle, gospodine Okun, nemate nikakva saznanja, osim za Paragu, kog ste pomenuli, u vezi naoružavanja hrvatskih paravojnih snaga preko vladajuće stranke HDZ-e ili u vezi nasilja koje je počinjeno nad srpskim civilima, srpskim stanovništvom po celoj Hrvatskoj upravo od strane tih paravojnih snaga i hrvatske policije. Dakle nemate saznanja o tome? Da li sam vas dobro razumeo?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da odgovorim na sve to redom. Po pitanje neregularnih snaga, imao sam saznanja. Skrenuta mi je pažnja na Paragu i njegove snage, iako, kao što sam rekao, nisam ih lično video. Druga stavka, da li su ih hrvatska vlada i HDZ naoružali, nemam saznanja o tome. I treća stvar koju ste istakli, da je nasilje počinjeno nad srpskim narodom u Hrvatskoj, već sam odgovorio na to pitanje i rekao sam da, imao sam saznanja o tome kroz izjave vas i drugih srpskih lidera. Kao što se sećate, dodao sam da je nasilje počinjeno nad hrvatskim narodom bilo većih razmera nego ono počinjeno nad srpskim narodom u Hrvatskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste tada znali koliko ima izbeglika iz Hrvatske u Srbiji?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tačan broj, ne, nikad nisam saznao. Nikad nije objavljena ta brojka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate koliko je Srba ubijeno u Hrvatskoj?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Znam ono šta ste mi vi i drugi rekli, ali ne verujem da ste nam ikad dali cifre osim u retkim slučajevima. Te izjave smo naravno uzeli u obzir.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. U vezi ovog sastanka sa Rašetom, on vam je rekao, u kontekstu napora da se deblokiraju kasarne, vi imate ovo u svom dnevniku ali, molim vas, ako morate nešto da citirate, ograničite se na moje pitanje jer, kao što vidite, moje vreme je krajnje ograničeno. Jasno je da je povezao blokadu sa, kako je rekao... To jest rekao je da neželji da se ponovi ono šta se desilo u Vukovaru? Zar to nije jasan pokazatelj da ono šta se desilo u Vukovaru, da se to desilo zbog toga što je kasarna blokirana i zbog nasilja širokih razmera upravo od strane onih paravojskih snaga o kojima smo govorili?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Uopšteno, to je bila njegova konotacija. Naravno, mi smo mogli lično da vidimo šta se desilo u Vukovaru. Ne želim da ponavljam, gospodine Miloševiću, slažem se sa vama, ne treba da se ponavljamo, treba da krenemo dalje. Ja sam krajnje detaljno svedočio o potpunom uništenju Vukovara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Osim Parage, da li ste čuli o Merčepu i njegovim kriminalcima koji su masakrirali Srbe u području Vukovara? Čak

su se i predstavnici Hrvatskih vlasti žalili na njih. To je Martin Vidić predstavnik vlade, napisao je pismo hrvatskom predsedniku o tome. Da li znate to? A on je bio zvanični vođa snaga koje je oformila Hrvatska Vlada. To je bio taj Merčep koji je počinio zločine. Da li ste čuli bilo šta u vezi sa njim?
SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Čuli smo razne izveštaje te prirode.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kad ste imali sastanak sa Kadijevićem u Beogradu 21. novembra, tada ste vi pominjali Vukovar, da li vam je Kadijević tada ukazao šta se dešavalo u Vukovaru, da je kasarna bila blokirana dva meseca bez hrane i vode i da je narod tražio da vojska pomogne u Vukovaru. Da li je to šta ste zapisali upravo u ovom svom dnevniku?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to je bila suština njegovog komentara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorili ste o miru. Da li je tačno da ste meni rekli da se Kadijević slaže sa mirnim rešenjem i da sam vam ja odgovorio da je to dobro.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, nama je bilo drago što je Kadijević sledio vašu liniju što se složio. Da, bilo nam je drago da čujemo generala Kadijevića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da kada ste mi rekli šta je Kadijević dakle vama saopštio, da će se vojska povući iz Hrvatske čim budu deblokirani garnizoni, i tada sam vam takođe rekao: "Odlično".

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Kao što sam već rekao, deblokiranje garnizona je bio jedan od prioriteta generala Kadijevića i on nas je uveravao da će borbe prestati, odnosno da će JNA zaustaviti svoje vojne aktivnosti kada se deblokiraju kasarne. To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja vam čitam ovo upravo iz ovog vašeg bloka: "Sajrus Vens kaže Kadijević se složio". Ja kažem: "Dobro". Kadijević je rekao "da će se JNA povući sa čitave teritorije Hrvatske kada se garnizoni deblokiraju. Odlično". I onda govorite tada o tome gde se ja pravim iznenađen u vezi sa nekim srpskim neregularnim snagama u Bosni, a to je sastanak, ne mogu da nađem precizno koji je to datum, upravo taj valjda u novembru. Vidim ovde datum, datum tog sastanka, ali možemo da idemo dalje. Dakle, nije sporno da...

TUŠILAC GRUM: 21. novembar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 21. novembar 1991. godine. Dakle, ako je tako sad ovo šta smo citirali, vi mene obavestavate šta vam je rekao Kadijević i kako se on složio. Odakle vama onda ideja kako sam ja kontrolisao Kadijevića i da sam ja imao vojsku pod svojom komandom? Vi mene obavestavate, odnosno Sajrus Vens ovde kako vi pišete, kaže "Kadijević se slaže", ja kažem: "Odlično. Povuci će čim deblokiraju", ja kažem: "Vrlo dobro". Otkud vama onda da izvlačite sada nakon toliko godina zaključak da sam ja imao kontrolu nad Kadijevićem i nad vojskom?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Zaključak je načinjen tada u to vreme, a ne više godina posle toga. Radi Suda ponoviću razgovor od 18. novembra kada smo sekretar Vens i ja po prvi put predočili mirovni plan gospodinu Miloševiću koji je tada bio predsednik. I on je rekao da, ovo je dobro za nas, sada parafraziram, nema nikakvih problema. U tom stilu je dao komentar. Onda smo se susreli sa generalom Kadijevićem koji je rekao to isto iako nije bilo prethodnih indikacija sa naše strane generalu Kadijeviću o onome šta ćemo mu reći. Dakle, kada je gospodin Vens tri dana kasnije rekao, kao što sam to zabeležio, dakle rekao predsedniku Miloševiću Kadijević se složio on je odgovorio o onom dogovoru od 18. šta je bilo posle prethodnog Miloševićevog pristanka, jer mi smo pretpostavljali da gospodin Milošević to zna, budući da smo mi to znali zašto on ne bi znao. E sada...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zar to ne govori da i kad je reč o Srbiji...

SUDIJA MEJ: Dozvolite mu da završi, da svedok završi.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Dakle, nije gospodin Vens obavestio predsednika Miloševića o pristanku generala Kadijevića, on je samo potvrdio nešto šta smo mi pretpostavljali da se zna. Dakle, radilo se jednostavno o uvodu...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako nastavite to razmišljanje, gospodine Okun i na prvom sastanku sa Kadijevićem, rekao vam je da je vojska za mirno rešenje, da želi da izbegne rat. Dakle, stav vojske je bio da se izbegne rat. Stav Srbije je bio takođe da se izbegne rat, da se mirnim putem rešavaju problemi u Jugoslaviji. Prema tome, kako to možete da dovedete u vezu sa nekakvom mojom kontrolom nad vojskom, ako su i na federalnom i na nivou Republike Srbije ljudi bili protiv rata?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Pa postavljate sad pitanje reči i dela. Mi smo uvek pažljivo slušali, ja sam vodio beleške, vi ste citirali odlomke iz

dnevnika, dakle, ja sam što sam tačnije mogao zabeležiti ono šta je bilo rečeno, a šta je bilo važno. Ali, naravno to smo morali da proverimo u odnosu na ono šta se dešavalo na terenu. Daću vam primer. Garnizon u Vukovaru. Nama je bilo rečeno da je to razlog opsade od strane JNA. Tokom te opsade koja je trajala tri meseca grad koji je imao 50.000, 60.000 stanovnika je srušen sa zemljom. Mi smo tada videli garnizon koji jedva da je bio oštećen. Gospodin Jović koji je tada bio predsednik zemlje je u svojoj knjizi o raspadu Jugoslavije napisao, on je u stvari rekao da je garnizon oslobođen 20. septembra 1991. godine. Dakle, to je gospodin Jović napisao, ja sam to pročitao u njegovoj knjizi. Ako je garnizon bio oslobođen 20. septembra 1991. godine onda se postavlja pitanje zašto se opsada i razaranja nastavilo sve do 18. novembra, dakle, još naredna dva meseca. Ovo sam rekao kako bih ukazao na razliku između reči i dela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Što se tiče Jovićeve knjige to može jedino biti štamparska greška, jer je nemoguće da je on to tako mogao da tvrdi po podacima koje ja imam. Ali valjda vam je pošto je vojska tamo bila najmerodavniji sagovornik mogao biti isključivo general Kadijević, a ne ni ja ni Jović o onome šta se tamo dešavalo.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, čujem da vi to kažete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete u ovom dostavljenom sažetku ili kako se zove službena izjava, govorite o sastanku, o onom sastanku gde sam vam pominjao kako sam ja, kako kažete, bio jedini predstavnik srpskih interesa, a došli ste kod mene u kancelariju, i kažete tokom tog sastanka Milošević je izneo sledeće opaske koje ukazuju na to da je imao kontrolu nad srpskom policijom, a u vezi sa političkom i vojnom situacijom u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Moje opaske koje sam izneo ovde su iznete kao dokaz kako ja imam kontrolu, a onda su sledeće opaske. Pod (A), pošto navodite te opaske na osnovu kojih je po ovome zaključeno kako ja imam kontrolu iako ste vi tražili od mene da vam pomognem...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, vi pitate i pitate, i pitate svedoka. Da li se vi pozivate na one tabele koje imamo, dakle, gde se spominju izjave i događaji? Da li o tome govorite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne. To je broj 030404113, to je ta strana, prevod, a piše "Službena izjava ambasadora Herberta Stjuarta Okuna" (Official

statement of Ambassador Herbert Stuart Okun) i onda ima samo nekoliko tačaka, ima ustvari pet tačaka i piše potpisano.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Okun, vi kažete, znači, u tački 3 da sam dao opaske koje ukazuju na moju kontrolu u vezi sa političkom i vojnom situacijom u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini. I koje su to opaske, hajmo jednu po jednu da vidimo. Kažete pod "(A) u vezi sa vođom Srba u Istočnoj Slavoniji Goranom Hadžićem Slobodan Milošević je u suštini izjavio da je on u principu saglasan sa uspostavljanjem mirovne misije UN-a u Hrvatskoj i da se Goran Hadžić neće tome protiviti. Kada je od Slobodana Miloševića zatraženo da obezbedi mapu ili spisak mesta na kojima žive Srbi u Hrvatskoj on je izjavio da će zatražiti od Gorana Hadžića takvu mapu". Dakle, da vam pomognem. Zašto bi to trebalo, ako sam vam ja rekao da ću zatražiti od njega da vam obezbedi tu mapu, da ću ga zamoliti da vam obezbedi mapu, zašto bi to bio dokaz da ja imam kontrolu nad njim, ako vama pomognem da dođete do mape koju tražite koju ja nemam i koju on može verovatno da vam da?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Nekoliko stvari je ukazivalo na vaš autoritet nad Hadžićem. Komentari da će on to da učini, nešto šta ćete vi od njega da zatražite to je bio jedan običan komentar, normalan komentar, predsednik Srbije je sigurno imao druga posla, a ne da dostavlja mape. Dakle, to je nešto šta se traži od nekog ko je podređen. A ako mi dozvolite još nešto, na tom istom sastanku kada je sekretar Vans i pitao u vezi sa Goranom Hadžićem vi ste rekli da je on fin mlad čovek, ja sam to uneo u svoj dnevnik, i mislim da je to bio tačan prikaz vašeg stava prema njemu da se radilo o jednom finom mladom čoveku i da će on da uradi ono šta mu se kaže. Postojale su brojne indikacije u vezi sa tim. Vi se sećate da u jednom trenutku, ja sam već svedočio o tome, da ste u jednom trenutku vi rekli da nećemo imati "nikakvih problema sa Hadžićem i Babićem, verujte mi to". To ste bili rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Upravo vas to pitam da li pretpostavljate, sobzirom da nije sporno nisam ja postavljao ni Babića ni Hadžića, oni su bili izabrani predsednici tih svojih oblasti, izabrani od svojih skupština i tako dalje, a onda naravno da su kontaktirali sa Srbijom pre svega da bi tražili pomoć, jer su bili vrlo siromašni. Da li dozvoljavate mogućnost da sam ja pitao Hadžića prethodno za njegovo mišljenje i zalagao se da se to prihvati pa onda

vam o tome govorio, a ne na osnovu neke kontrole ili neke naredbodavne funkcije koju sam ja mogao da imam nad njim? Kakvu sam ja mogao naredbodavnu funkciju da imam nad organima koji su izabrani van Srbije i koji su izabrani bez mog ikakvog znanja. Ja njih nisam ni poznavao dok nisu postali to šta su postali, predsednici tih autonomnih oblasti. Da li dozvoljavate mogućnost da sam pitao, razgovarao sa njima, sugerirao im da prihvate to, da su se oni složili i da vam ja kažem da iz svega toga neće biti problema, jer se oni slažu? A upravo je to ono šta ste vi mene molili da pomognem da se oni slože. Je li to tako ili nije? A vi ste i juče objašnjavali rekao sam razgovaraću sa njima i uradio sam to, razgovarao sa njima i saglasili su se.

SUDIJA MEJ: Pitanje, sad ćemo da pređemo na pitanje.

SVEDOK OKUN: Oprostite, nisam čuo šta ste rekli.

SUDIJA MEJ: Obraćao sam se optuženom, pitao sam koje je pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je vama dopustiva ta mogućnost da sam, dakle, upravo na vašu molbu da sa njima razgovaram razgovarao i založio svoj ugled takođe da se prihvati mirovni plan i da sam vas na osnovu toga šta sam sa njima razgovarao obavestio, a ne na osnovu toga šta sam nešto mogao da im naredim?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Naše shvatanje je bilo da je i jedno i drugo tačno, (A) da ste razgovarali sa njim, (B) da ste vi to kontrolisali i da su oni sledili vaša uputstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zar vam situacija da je Babić odbio da prihvati taj plan sama ne govori upravo o tome da način na koji sam se ja zalagao govori da ja nisam mogao da im ništa naredim. Ja sam iskoristio isključivo politička i javna sredstva pišući mu pismo u kome...

SUDIJA MEJ: Ne. U redu, dakle, to je pitanje. Dakle, činjenica da Babić nije prihvatio plan, da je odbio da prihvati plan zar to ne pokazuje da uprkos njegovim naporima on nije mogao da izdaje naredjenja? Dakle, to je pitanje koje vam se postavlja.

SVEDOK OKUN: Časni Sude, Babić je kasnije doživeo jednu nesreću. Ja ne izvlačim nikakve zaključke iz toga, ali krajnji rezultat toga je bio da ukoliko

se ne odblokiraju garnizoni, a do toga je došlo krajem 1991. godine, da mirovna operacija, dakle, da se sproveo Sporazum od 2. januara 1992. godine i da se krenulo sa mirovnom operacijom. Da li bih mogao samo da prokomentarišem ono šta je rečeno u vezi autoriteta i...

SUDIJA MEJ: Da, izvolite.

SVEDOK OKUN: Ja nemam na umu nikakvo nepoštovanje. Hteo bih da kažem sledeće. Josip Staljin (Joseph Vissarionovich Dzugashvili Stalin) u Sovjetskom Savezu (USSR, Union of Soviet Socialist Republics) od 1928. godine do 1952. godine nije imao zvaničan položaj, on je bio samo generalni sekretar Komunističke partije i tako dalje, on nije bio predsednik zemlje i tako dalje. Međutim, mi svi znamo ko je upravljao Sovjetskim Savezom od 1928. godine do 1953. godine, dakle, čovek koji nije imao zvaničan položaj. Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi i sami zabeležili gospodine Okun u ovom svom razgovoru, to je, ja opet ne mogu da nađem koji je to datum...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ako mi date datum.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od 1. do 9. decembra, pa onda Milošević, Jovanović, ali je decembar 2, da, 2. decembar. Ja kažem: "Ja ću upotrebiti sav moj, uticaj ali ja nisam njihov gazda, ali sam siguran da će oni ispuniti ono šta su obećali". Ja ću iskoristiti svoj autoritet, ali ja nisam njihov gazda. Ja sam siguran da će oni ispuniti ono šta obećaju.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, jeste na strani 33. I vaš autoritet je bio veoma uticajan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa u ovome ispada gospodine Okun, Sajrus Vens i vi ste dolazili kod mene da me zamolite za pomoć i podršku da srpske strane u Hrvatskoj...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prihvate mirovne operacije Ujedinjenih nacija. Ja sam vam tu pomoć i podršku pružio, založio sav svoj autoritet za to i onda je to sad meni najveća mana, jer je dokaz da sam ja u stvari njih držao

pod kontrolom. Dakle, umesto da mi se zahvalite za pomoć u uspostavljanju mirovnih operacija vi me sad optužujete da sam ja držao pod kontrolom stvari u Krajini i u Bosni i Hercegovini i tako dalje. Je li to ono šta...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, znate da ne možete da iznosite takve komentare. Vi možete da postavljate pitanja svedoku. On se složio sa vama da je zatražio vašu pomoć i podršku. Dakle, tu je kraj toga. Ostalo su komentari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam pitao je li tako, ništa drugo.

SUDIJA MEJ: To nije bilo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na vašu molbu ja se angažujem i kod jednih i kod drugih vlasti u obe Srpske autonomne oblasti, zalažem ceo svoj ugled i autoritet da se pomogne mirovnim operacijama. Vi iz toga izvlačite zaključak da su oni pod mojom kontrolom. Je li smatrate da je to logično?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Je li to pitanje, da li to treba da smatram pitanjem?

SUDIJA MEJ: To nije pitanje, to je još jedan komentar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li znate, evo 23. januara 1992. godine, Jović kada vam je ukazivao koliko je vojnika ubijeno i koliko je bilo incidenata u Hrvatskoj ukazao vam je tada na problem vođa lokalnih Srba i zatražio od vas pomoć da utičete na njih. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Izvinite, koji datum ste pomenuli?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 23. januara 1992. godine predsednik Predsedništva Jović vam je ukazivao da treba da i vi utičete na njih, jer mi ne možemo sami da postignemo taj rezultat, ako se i vi ne budete uključili aktivno i angažovano.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, na strani 43 vidim da Jović kaže: "Treba nam vaša pomoć, recite ljudima da ćete naći političko rešenje".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo pogledajte sad, molim vas, ja imam pred sobom Izveštaj generalnog sekretara Ujedinjenih nacija shodno Rezoluciji Saveta bezbednosti 721 (UN Security Council Resolution 721) od 1991. godine i on kaže u tački četiri govori o aktivnostima Maraka Guldinga

(Marrack Goulding), vi se sećate Maraka Guldinga i njegove uloge u pripremama, u pripremanju tih mirovnih operacija, on je išao i u Istočnu i Zapadnu Slavoniju i u Knin. I u izveštaju Generalnog sekretara piše: "Do sastanka sa liderima srpskih zajednica u tri područja pod zaštitom Ujedinjenih nacija došlo je na molbu saveznog i srpskog rukovodstva, da gospodin Gulding lokalnim liderima pruži dalja objašnjenja u vezi plana za mirovne snage Ujedinjenih nacija i da reaguje na zabrinutost koju su oni izrazili u vezi sa tim planom". Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Koji je to datum? Taj izveštaj generalnog sekretara od kojeg je datuma?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo je od 4. februara 1992. godine kad je, kad su nastali problemi, sećate se sa koliko smo teškoća upotrebljavajući sav svoj uticaj i saveznog i rukovodstva Srbije postigli rezultat da se mirovne operacije uspostave. To nije bilo jednostavno nego vrlo složeno. A ovo je izveštaj generalnog sekretara, ovo se naravno događalo ranije, ali je izveštaj od 4. februara. A govori u tački 4, "gospodin Gulding vodio razgovore u Beogradu 26. januara 1992. godine" i tako dalje, a onda do sastanka išao je, išao je, 29. januara imao dalje konsultacije i tako dalje. I onda je išao na sastanak sa sva tri područja, sa rukovodstvom sva tri područja pod zaštitom Ujedinjenih nacija. To pretpostavljam nije sporno. Dakle, da li se radilo o zajedničkim naporima saveznog rukovodstva i rukovodstva Srbije da ispolje sav svoj uticaj da se rukovodstva u Krajinama ubede da treba prihvatiti mirovne operacije jer mi smo verovali, kao što je i stajalo, to ne prejudicira političko rešenje, ali obezbeđuje da se političko rešenje nađe u miru. I to je bio naš osnovni argument i želja da se političko rešenje nađe u miru. Da li je to sporno?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, to nije sporno, ali ako mogu da se vratim na prvu tačku o poseti. Pretresno veće se seća, Sporazum o primeni (The Implementing Accord) je bio od 2. januara 1992. godine. Sekretar Vens, ja, generalni sekretar Ujedinjenih nacija. Savet bezbednosti (UN Security Council) je zauzeo stav da će biti potreban period od šest nedelja da se testira situacija na terenu pre nego što se u Savetu bezbednosti glasa o mirovnim snagama. Kao što znamo kakva je bila situacija, situacija je u Savetu bezbednosti bila veoma ozbiljna. Oni nisu želeli da glasaju o mirovnim snagama ako se ne održi primirje. Iz tog razloga je Evropska zajednica u jesen 1991. godine, naime, razlog za to je jer je Evropska zajednica u jesen 1991. godine proglasila 15 ili 20, mi smo potpuno izgubili

računicu o broju primirja koja nisu održana. I zbog toga se želelo da vidi da li će se održati primirje ili je to samo prazno slovo na papiru. Svi su bili vrlo skeptični da se neće održati primirje. Odlučeno je da se čeka pet do šest sedmica. Ovaj put se primirje održalo i tokom tog perioda naravno dolazilo je do povremenih dejstava, povremenog nasilja, to se i očekivalo da će se desiti, ali se primirje održalo i zbog toga da bi se uputile mirovne snage htelo je da se vidi da li će se održati primirje i na koji način će biti organizovane mirovne snage. Do tada nije bilo mirovnih snaga, to su bile prve mirovne snage od stvaranja Ujedinjenih nacija koje su trebale, dakle, prve mirovne snage koje su trebale da se pošalju na evropski kontinent. Pa je prema tome razumljivo da su oni hteli da znaju sve o tome. I to je ta situacija koju objašnjava Generalni sekretar u tom izveštaju koji podnosi Savetu bezbednosti. Gospodin Milošević je ispravno pročitao to iz tog izveštaja. Tu je vrlo važan datum, jer 2. januara je došlo do prekida neprijateljstva, a ovo je početak februara. Dakle, to je četiri nedelje u tom periodu koji se testira na terenu. Sedamnaest dana kasnije Savet bezbednosti je prihvatio Rezoluciju 743 (UN Security Council Resolution 743) o raspoređivanju mirovnih snaga na tom terenu. Dakle, to je izveštaj u međuvremenu i ja ponavljam gospodin Milošević je to ispravno pročitao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro gospodine Okun, mislim da tu nema spora jer vi ste pratili, ja sam hteo da utvrdim da li je uopšte sporno koliko je i federalno rukovodstvo i rukovodstvo Srbije i ja lično uložili napore da bi se sproveo plan, da bi bio stupio, da bi stupio na snagu, da bi se zaustavio rat i da bi se u mirnim okolnostima tražilo političko rešenje. To pretpostavljam nije sporno?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, to nije sporno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, da li, samo da vidim. Vi pominjete u vašem dostavljenom sažetku Dubrovnik. Da li je tačno da su 1. decembra 1991. godine admiral Brovet, general Kadjević i Borisav Jović, tadašnji predsednik, na sastanku vama tada dali objašnjenja da je demilitarizovan još pre 20 godina i da se radi o provokacijama sa hrvatske strane?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mislim da su to oni tvrdili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo vam u ovom vašem, u ovom vašem vi imate to, "2. decembar 1991. godine Sajrus Vens kaže: Možete li mi garantovati da neće biti granatiranja Dubrovnika. Kadjević: Dubrovnik

nije napadnut. Sajrus Vens: Ali okolina jeste. Kadijević: Mi smo demilitarizovali Dubrovnik pre 20 godina, neka Hrvati to isto urade. Hrvatska propaganda baca ručne bombe na fasade". I on obećava da će da proveri šta će dalje da se dešava i tako dalje. U svakom slučaju vi u Dubrovniku razgovarate sa federalnim rukovodstvom. Je li tako? I sa vojskom.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mi smo razgovarali i sa saveznim rukovodstvom i sa JNA, ali nismo sa njima razgovarali u Dubrovniku već u Beogradu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ne, u Beogradu. E sada, istog dana vi ste kod mene, tu je i ministar Jovanović sa mnom, Vens kaže nezadovoljan što, sretan sam da je, odnosno nesretan sam što sporazum iz Ženeve od 23. novembra nije u celosti primenjen. "Milošević: Ja takođe, Sajrus kaže: Pozitivan razgovor sa generalom Kadijevićem, morali da razreše stvari, pozvaćemo", ne znam šta kaže dalje. Piše "Tuđ" Šta je "Tuđ"? To ne znam. Siguran sam da biste vi znali.

SUDIJA MEJ: Dozvolite da svedok to nađe.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Na kojoj smo strani?

SUDIJA MEJ: Na kojoj smo strani, koji datum? 2. decembar?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: 2. decembar, od 12.05 do 15.30, sastanak kod mene i ministra Jovanovića

SVEDOK OKUN: Samo trenutak.

TUŽILAC GRUM: To je strana 30, svezak 4.

SVEDOK OKUN: Da. Gospodin Vens je rekao da je imao dobre razgovore sa generalom Kadijevićem, moramo da rešimo stvari i onda je rekao pozvaću Tuđmana. Mislio je pod time ja Vens pozvaću Tuđmana, svi moramo da se potrudimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi onda, Sajrus Vens mene pita: "Šta se dešava u Dalmaciji?" i ja odgovoram: "Nemamo veze sa Dalmacijom kao što i nismo imali nikakve veze sa Dalmacijom". Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tako piše u dnevniku da ste vi rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Takođe 4. decembra imali ste sastanak sa Brovetom. On vam je rekao da je Dubrovnik demilitarizovan što se tiče JNA, ali da mora da bude povučeno oružje iz Dubrovnika i da je zato potrebno deblokirati kasarne. To vi pišete u svom dnevniku da razgovarate sa Brovetom. Dakle, razgovarate prvo sa Jovićem, Kadijevićem i Brovetom, isti dan kad svraćate kod mene pitate me šta je u Dalmaciji, ja vam kažem Srbi nemaju veze sa Dalmacijom. Vi ponovo posle razgovarate sa Brovetom i on vam objašnjava šta je u Dubrovniku. Dakle, o tome razgovarate sa vojskom.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, mi smo razgovarali o tome iscrpno, to je bio naš zadatak. Treba takođe u vezi sa tim da pomenem da smo razgovarali početkom decembra, a 6. decembra je bilo najteže granatiranje Dubrovnika tokom celog rata, dakle dva dana kasnije. To je bio jedini put da su Dubrovnik granatirali ne samo sa kopna, već mislim da je to bio jedini put da je granatiran i sa mora. Dakle, kada nam je admiral Brovet par dana ranije rekao da će granatiranje da prestane moja dužnost je da kažem pred ovim Pretresnim većem da se dva dana kasnije granatiranje pojačalo, a ne oslabilo i da je uključena bila i Ratna mornarica. Ja ne kažem ko je dao naređenja Ratnoj mornarici, ali znamo da je Dubrovnik granatiran sa mora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi razgovarate sa federalnim rukovodstvom, razgovarate sa vojskom i sa njima raspravljate pitanje Dubrovnika. Od mene toga istog dana Sajrus Vens pita da li znam šta o Dalmaciji, ja mu kažem da mi nemamo veze nikakve sa Dalmacijom i da Srbi nemaju veze sa Dalmacijom, a vi nastavljate dalje naravno da komunicirate sa vojskom, odnosno sa federalnim rukovodstvom oko tih pitanja. To je, dakle, potpuno nesporno. Molim vas da idemo dalje, ja bih želeo da što pre što više pitanja vam postavim, jer očigledno neću moći da vam postavim sva koja želim. Da li sam vam ja 1. decembra u razgovoru, 1. decembra, dakle, ukazao na veliki broj izbeglica iz Slavonije i da je veliki problem na hrvatskoj strani, da oni žele da nastave rat i da ustvari Genšer (Hans-Dietrich Genscher) želi da nastavi rat. To ste vi i notirali u vašem dnevniku. Je li tako ili ne? Samo mi recite da ili ne i da idemo dalje.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Govorite o sastanku od 1. decembra. Koliko se ja sećam, a ja ću to i da potvrdim, je da ste vi izneli podatak o 140.000 Srba, izvinjavam se 140.000 srpskih izbeglica iz Zapadne Slavonije. Ne mogu to sada da nađem u svom dnevniku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo ja ću da vam nađem ovde na dnu strane ovoga prevedenog piše...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Jeste li sigurni da je to bilo 1. decembra?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja nisam siguran. Čekajte, da li je decembar 1. ili, decembar 2, izvinjavam se, 2. decembar. Ovamo kasnije, ja ne znam kako je vama u originalu dnevnika, ali kaže: "Zbog toga Hrvati nastavljaju svetski rat. Genšer je uvek govorio, ako se rat nastavi uslediće priznanje. To je poziv da se nastavi sa borbama". Citiram vaš dnevnik.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Hvala, našao sam vaš citat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nadam se da sam korektno pročitao.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ako bih mogao prvo da se pozabavim prvim delom, gospodine Milošević. To je na strani 34 dnevnika o Vensovoj misiji, svezak 4 gde vi kažete: "Gde je 140.000 srpskih izbeglica pobeglo iz Zapadne Slavonije", u pod navodnicima, "slobodnu Slavoniju, nabavićemo informacije za vas, razgovarati sa Hadžićem sutra". Da, to je dio dnevnika na strani 34. Ja moram da dodam, zbog Pretresnog veća, da posle toga gospodin Vens i ja smo proverili ove podatke o stanovništvu, o srpskom stanovništvu u Zapadnoj Slavoniji, pogledali smo podatke u opštinama iz zvaničnog popisa u Jugoslaviji i oni pokazuju da je srpsko stanovništvo u Zapadnoj Slavoniji bilo najviše 40.000 do 50.000. Prema tome, podatak o 140.000 srpskih izbeglica iz Zapadne Slavonije je nemoguć na osnovu provere koju smo mi napravili u zvaničnom popisu u Jugoslaviji, dakle u zvaničnoj jugoslovenskoj statistici. Kada je reč o Genšeru i napomeni predsednika Miloševića u to vreme, to ne vidim, ali u interesu nastavka, bržeg nastavka ja pretpostavljam da ste vi ispravno pročitali to šta piše. Ja to jednostavno ne mogu da nađem, ali ja jesam zapisao zabrinutost Nemačke zbog, Nemačke, Italije (Italy) i Vatikana (Vatican) i to je na strani 35.

TUŽILAC GRUM: Želim da skrenem pažnju svedoka na kraj strane 37 u dnevniku.

SVEDOK OKUN: Da. Hvala. Našao sam. Na strani 35 dnevnika piše, zabeležio sam, gospodin Milošević je rekao: "Da je nemački stav da poklone priznanje Hrvatske i Slovenije pre Božića i on je izrazio zabrinutost zbog Nemačke, Italije i Vatikana".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malo dalje od toga rekli ste...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, vidim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Zbog toga Hrvati nastavljaju sa ratom. Genšer je uvek govorio, ako se rat nastavi priznanje će uslediti. To je poziv da se nastavi sa borbama."

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To je bila vaša tvrdnja i ja sam to zabeležio u svom dnevniku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je to tačno? Da li je to u stvari bio poziv nastavite da ratujete dobićete priznanje? Da li to baca bar malo svetlosti na ulogu koju je Nemačka imala u razbijanju Jugoslavije?

SUDIJA MEJ: Ne, ne, nije na ovom svedoku da o tome govori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je sporna ova izjava Genšera: "Ako se nastavi rat uslediće priznanje". Zato ja i kažem to je poziv da se nastavi sa borbama.

SUDIJA MEJ: Treba da kažem da je svedok zabeležio ono šta ste vi rekli, to je ono šta ste vi rekli. Ako je relevantno vi možete da izvedete dokaze o tome, možete sami da svedočite o tome ako želite, ali u ovom trenutku vi ispitujete svedoka tako da molim da se koncentrišete na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, idemo dalje. Da li se sećate da sam vam ukazao kada je u pitanju Bosna, pitali ste me za Bosnu da je problem što Izetbegović ima u vidu čistu islamsku republiku, vi se sećate njegove deklaracije da nema suživota između islamske, ne mogu sad tačno da ga citiram, citirao sam već ovde, to ima ovde zabeleženo i ima zabeleženo naravno i u njegovim dokumentima, i neislamskih institucija, a neislamske institucije ili zajednice su više od polovine Bosne i Hercegovine. Pa sam vam tada rekao da dobija sredstva od Turske (Turkey), od Saudi Arabije (Saudi Arabia) i da me čudi kako Amerika i Evropa (Europe) mogu to da podržavaju. To takođe imate u tom vašem dnevniku.

SUDIJA MEJ: Da. Gospodine ambasadore ako to možete da nađete.

SVEDOK OKUN: Vi ste to rekli, ja sam to zabeležio na strani 38 dnevnika o Vensovoj misiji, svezak 4 i datum 2. decembar, tada ste izneli tu tvrdnju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, je li to onda bilo, je li to onda vama nešto bilo sporno u vezi sa tim?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Sekretar Vens i ja nismo verovali da u takvim pitanjima mi treba da se upuštamo u raspravu sa vama ili bilo sa drugim. Mi smo primili ka znanju ono šta ste vi rekli, pažljivo smo vas slušali, kao što vidite. Ja sam to vredno zabeležio i tačno ono šta ste vi rekli bez obzira na to da li smo se mi slagali sa tim ili ne. Bilo je važno da se zabeleže činjenice i izjava koju ste vi dali. I na tom sastanku vi i Jovanović ste predložili da se mi sastanemo sa doktorom Karadžićem i to smo učinili i o tome sam već govorio. To je sve zabeleženo u dnevniku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi onda govorite ovde, o ovom sastanku takođe govorite o Predsedništvu Jugoslavije i mi vam skrećemo pažnju, i Milošević i Jovanović to je pitanje za savezno Predsedništvo, pitanje ove nebezbednosti.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To ste vi izjavili, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to pretpostavljam nije sporno. Ja hoću ovde da povežem to šta smo onda razgovarali sa činjenicama koje su usledile. Molim vas da idemo dalje. Da li je tačno da na sastanku koji smo imali 15. aprila 1992. godine da sam vam jasno rekao da Srbi i Muslimani mogu da žive zajedno i da održavaju mir, da je potrebno da se nastavi kontinuitet te države, ali da je problem što Izetbegović želi odvojenu republiku, odnosno da želi neku islamsku federaciju. Je li tako? Evo imam ovde Milošević, kako vi pišete: "Milo: Glavni problem je Bosna i Hercegovina vrlo tragična, niko tamo ne može da pobedi. Srbi i Muslimani mogu da žive zajedno. Svi građani u Bosni i Hercegovini podržavaju mir, potrebno je nastaviti konferenciju o Bosni i Hercegovini". To je ono šta ja onda govorim. Počeli su sukobi. Da li ste našli to? Ja se bojim da sam opet pogrešio. Ne, ovo je, 15. jeste, ne, nisam pogrešio, 15. septembar, Beograd, 10.30 i 18.45, ne 10.30 je neki drugi sastanak, posle toga 18.45 Milošević i Jovanović i onda ovo citiram: "Glavni problem je Bosna i Hercegovina, vrlo tragično, niko tamo ne može da pobedi. Rezultiraće samo smrt. Srbi i Muslimani mogu da žive zajedno. Svi građani u Bosni i Hercegovini podržavaju mir. Potrebno je nastaviti Konferenciju o Bosni i Hercegovini".

TUŽILAC GRUM: Citat je sa strane 31, sa sastanka od 15. aprila.

SVEDOK OKUN: Da, to je na strani 31, vidim. I vi primećujete mi smo to zabeležili, mi smo podneli izveštaj da se general Adžić složio sa tim. Da naglasim za Pretresno veće, ovo je bio razgovor koji je bio 15. aprila. U Bosni i Hercegovini su trajale borbe već pet ili šest nedelja, granatiranje Sarajeva će upravo da počne posle toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Izvinite molim vas, gospodine Okun, sad ne govorimo o tome, ja sam vas pitao za ovo šta ste zapisali ovde, to je naš stav bio da tamo niko ne može pobediti, da će rezultat biti samo smrt, da oni mogu da žive zajedno i da svi građani podržavaju mir, a dalje nekoliko redova kažem, vi ovo "Izet" to vam znači Izetbegović, pretpostavljam, ja kažem: "Upotrebljava tipični islamski fundamentalizam, Izit upotrebljava tipični islamski fundamentalizam". Da je to problem?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tako sam vas čuo, to ste rekli i to sam zabeležio u dnevniku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, naša pozicija je bila da u tom ratu niko ne može pobediti i da će samo da bude tragičan i da se mora na konferenciju, da moraju da se podrže mirovni napor. Dakle, to je bilo jasno. Da li vam je poznato da su sve tri strane prihvatile Kutiljerov plan koji je bio neka vrsta podkonferencije, Karingtonove konferencije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to je tačno, sve tri strane su prvobitno prihvatile Kutiljerov plan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A pre toga nikakvih sukoba u Bosni i Hercegovini nije bilo. Sukobi su mogli da budu samo politički i verbalni, nikakvih fizičkih sukobljavanja nije bilo. Je li tako ili ne?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To nije tačno. Kao što smo već ranije izveštavali borbe su počele već u novembru 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nema dokaza za to nego kažete da vam je to rekao Ante Marković?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Pa, pre aprila 1992. godine bilo je autentičnih izveštaja o etničkom čišćenju, odnosno o prisilnom isterivanju Muslimana i nekolicine Hrvata u Bosni i Hercegovini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, ja ne govorim ništa o aprilu, prvi napadi su bili kad je napadnuta iz Hrvatske 100 i ne znam koja brigada, ne mogu sad da ponavljam broj, o tome sam govorio ovde, je napala Bosanski Brod i praktično pobila srpsko stanovništvo u selu Sjekovac. Tad su počeli sukobi u Bosni i Hercegovini invazijom hrvatskih snaga preko reke Save na teritoriju Bosne i Hercegovine. To je bilo posle Kutiljerovog plana. Da li se toga sećate ili ne?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja znam da je to bila tvrdnja srpske strane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Dakle, vi nemate nikakve podatke o tome. Ali pošto vam je poznato da su sve tri strane potpisale Kutiljerov plan da li vam je poznato da je posle toga po nagovoru vašeg ambasadora Vorena Cimermana (Warren Zimmermman) Izetbegović povukao svoj potpis sa Kutiljerovog plana?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Izneli ste dva pitanja. Prvo je tačno. Bosanska Vlada, predsednik Izetbegović je povukao svoj pristanak na Kutiljerov plan nakon što se vratio u Sarajevo iz zapadne Evrope gde je plan bio potpisan. Ovo drugo šta ste rekli da je to učinio na nagovor ambasadora Cimermana, nije na meni da dam komentar o tome već samo da kažem da je ambasador Cimerman to u više navrata negirao i ja verujem ambasadoru Cimermanu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije mi poznato da je odrekao, naprotiv, poznato mi je da je čak i u knjizi napisao da je možda bio neoprezan kad mu je rekao da "ako mu se ne sviđa šta potpisuje". Ali, ne moram sa vama to da raspravim.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću ne trebate, jer nije na ovom svedoku da odgovara na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne moram da raspravljam sa gospodinom o tom pitanju, ali ja uvek poštujem tu solidarnost čak i kad ona nema, nema neke veze sa činjenicama.

SUDIJA MEJ: Ovo je potpuno neumesan komentar kao što znate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da ste 6. maja 1992. godine na sastanku kod mene bili i kad sam ja vrlo precizno vam kazao da podržavam razgovor strana u Bosni i Hercegovini i da bismo voleli da se

problemi u Bosni i Hercegovini reše i da je neophodno da Ujedinjene nacije budu prisutne i kontrolišu situaciju tamo. Da li se sećate toga?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da. Tako je zabeleženo u dnevniku da ste vi to izjavili u Briselu (Brussels) 6. maja. To je na strani 141. I na prethodnoj strani su takođe zabeleženi neki vaši komentari u vezi sa situacijom u Bosni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja kažem: "Mi podržavam razgovore u Bosni i Hercegovini, šta god vi odlučite to je u redu". Onda Kutiljero (Jose Cutileiro) kaže: "Mi želimo da se završe razgovori o Bosni i Hercegovini, nije na nama, to nije naš problem". I govorim o razgovorima o Skoplju Izetbegovića i Adžića. Onda se govori o UN-u, ja kažem: "Ako se UN povuče to znači da će rat odmah početi ponovo". I govorim o tome da će svi prihvatiti razgovore i da je to jedini izlaz. E sada samo da se vratimo, pošto ovde pominjete da mi nemamo šta, ja vam kažem nemamo ništa sa Bosnom i Hercegovinom pošto je to druga država, Izetbegović i Adžić razgovaraju u Skoplju. Tada je tražio Izetbegović da oni pripadnici JNA koji su iz Bosne i Hercegovine da ostanu u Bosni i Hercegovini, da pripadnici iz Bosne i Hercegovine koji se nalaze na drugim prostorima izvan Bosne i Hercegovine budu poslani u Bosnu i Hercegovinu. To je što je Izetbegović tražio. Vi ste ovde objašnjavali kako se JNA u Bosni i Hercegovini pretvorila u Vojsku Republike Srpske. E sad ja želim da to razjasnim. JNA je pre razbijanja Jugoslavije, pre uništavanja Jugoslavije bila na celoj teritoriji Jugoslavije od Vardara pa do Triglava. Kada je došlo do razbijanja Jugoslavije, da sad sa vama ne ulazim u to ko je stajao iza toga, o tome sam govorio, onda su praktično sve vojske koje su nastale i hrvatska, i slovenačka, i Vojska Republike Srpske i vojska muslimanske federacije, i HVO u Bosni i Hercegovini i hrvatske snage, i makedonska Vojska, i vojska SRJ nastale iz delova nekadašnje JNA. Je li tako ili nije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: O tome smo već razgovarali. Da, naravno da je tako. Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, ne može se govoriti o nekakvoj kontroli Vojske Jugoslavije po formiranju Vojske Republike Srpske nad Vojskom Republike Srpske, jer je to postala Vojska Republike Srpske, a Vojska Jugoslavije, i o tome smo razgovarali, svi pripadnici dotadašnje JNA koji su iz Srbije povući će se na teritoriju Srbije, dakle, neće ostajati na teritoriji Bosne i Hercegovine. Vi ste pomenuli generala Mladića. Ja se sa vama slažem da je on jedan izuzetno sposoban general, tako su ga ljudi i cenili, ali da li vama poznato...

SUDIJA MEJ: Umesto da govorite i govorite pređite na pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da je general Mladić takođe iz Bosne i Hercegovine, rođen u Bosni i Hercegovini i da je imenovan za komandanta štaba Vojske Republike Srpske od strane Skupštine Republike Srpske?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da li je to pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Da li vam je to poznato?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da. Bilo nam je poznato da je general Mladić rođen u Bosni. On je to sam rekao i to je bilo opšte poznato. Mi smo takođe znali, to je takođe bilo opšte poznato, da vojska bosanskih Srba je primala logističku podršku, gorivo i plate iz Srbije. O tome sam već govorio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da rezimirao ovaj deo ispitivanja. Vi u svom dnevniku koji sam ja donekle uspeo da pregledam, konstatujete veoma brojne sastanke koje ste imali sa predstavnicima jugoslovenske federacije, sa bilo civilnim, bilo vojnim, drugima i tako dalje, sa predstavnicima vojske, generalštaba, predstavnicima savezne vlade i tako dalje, praktično ste najmanje imali sastanaka samnom. Je li tako? U tom periodu vašeg kruženja i održavanja sastanaka. Na kraju krajeva kvantitativnom analizom sadržaja vašeg dnevnika...

SUDIJA MEJ: Pređimo na pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to vaš utisak ili ne?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja nisam prebrojao sastanke, to naravno može da se učini, hteo bih jednostavno da kažem da smo mi uvek, gospodin Vens i ja, uvek pokušavali prvo da se sa vama sastanemo kada bismo bili u Beogradu i bilo je jasno i mislim da to niko nije osporavao, dakle, bilo je jasno da ste vi najvažnija osoba sa kojom treba da se sastanemo. Dakle, to bi trebalo da se gleda iz ugla kvaliteta, a ne iz ugla kvantiteta. Ali, naravno mi smo pokušavali da se sastanemo sa svim relevantnim igračima. To je bio naš posao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hteo sam da to razjasnimo pre nego što se vratimo na Vensov plan (Vance Plan), upotrebljavam taj uobičajen izraz iako potpuno uvažavam da se to tako zvanično ne zove. Sobzirom da ste učestvovali u ovim važnim događajima, da li se sećate da je 7. jula 1991. godine pod pokroviteljstvom Evropske zajednice na Brionima održan sas-

tanak članova Predsedništva SFRJ, Jugoslavije, dakle, rukovodstva Slovenije i Hrvatske, predsednika savezne vlade i saveznih ministara unutrašnjih poslova i narodne odbrane. Dakle, tu nema Srbije, nema Bosne, nema Makedonije, nema Crne Gore, tu je federalni vrh, federalni ministri, federalno predsedništvo, federalna vlada. Da je tada usvojena zajednička deklaracija koja je nazvana Brionska deklaracija. Da li se sećate toga?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja nisam bio prisutan niti sam bio uključen u taj sastanak na bilo koji zvaničan način. Ja znam da su održani razni sastanci u leto 1991. godine i to sa Evropskom zajednicom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi niste bili upoznati sa ovim, sa događajima koji su prethodili vašoj aktivnosti. Ja sam pretpostavljao da ste se obavestili o toku činjenica pred početak vaše aktivnosti, pa sam vam zato postavio to pitanje.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, znali smo za prethodnu situaciju, znali smo i za sastanak u Igalu i takođe za prethodne sastanke o konferencijama o Jugoslaviji. Naš zadatak je bio da se pripremimo za našu misiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Okun, kad smo već na tome, ajmo da završimo onda i to pitanje pošto ste vi ovde iznosili kao dokazni predmet. Jesmo li konstatovali da je stav Evropske zajednice bio da ne priznaje krnje Predsedništvo, takozvano krnje Predsedništvo, povodom čega je i došlo do tog napuštanja Konferencije svojevremeno, ovo o čemu smo jutros govorili, Kostića i ostalo?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Pa što se tiče vremena, vi ste to pomenuli, biću kratak pa ću reći da je stalno bilo neslaganja o legalnosti krnjeg Predsedništva i o ovlašćenjima krnjeg predsedništva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste ovde izneli Sporazum o prekidu vatre na kome stoje potpisi Tuđmanov, moj, Kadijevićev i Vensov. Da li se sećate razgovora o tome? Vi kažete nema potpisa federalnog Predsedništva. Federalno Predsedništvo nije priznavano u to vreme. Je li to fakat?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Pa zavisi o kom saveznom Predsedništvu govorite, da li o krnjem Predsedništvu ili o Predsedništvu u punom sastavu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, ono nije ni pozvano da potpiše inače bi svakako potpisalo, ali ga vi niste priznavali. Izostao je potpis

Predsedništva zato što vi niste hteli da prihvatite da Predsedništvo to potpiše. Da li se sećate toga? Je li vi niste priznavali krnje Predsedništvo, jer ste ga nazivali krnjim iako je ono radilo po svom sopstvenom aktu o vanrednom stanju koji je donet kad nije bilo krnje Predsedništvo. Je li tako ili nije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Rekli ste dve stvari. Prvo da Predsedništvo nije potpisalo ženevski sporazum od 23. novembra 1991. godine, a drugo da to je bilo iz razloga što nisu bili pozvani i što ih gospodin Vans nije priznavao. Prvo je tačno da nije potpisano. Međutim, ono drugo nije tačno, a razlog za to, kao što sam ranije svedočio, je bio taj što su gospodin Vans i lord Karington znali da je vaš potpis dovoljan.

SUDIJA MEJ: Sada je vreme za pauzu. Napravićemo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Okun, da li je pozvano savezno Predsedništvo da potpiše taj sporazum ili ne?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako se ne sećate onda da vam osvežim pamćenje...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Kao što sam rekao, ne sećam se. Sekretar Vens, odnosno sekretar Vens je mislio da je vaš potpis dovoljan. U prethodnim prilikama mi smo razgovarali između ostalog i sa vama o kontraverznom pitanju, odnosno pitanju krnjeg Predsedništva i Predsedništva u punom sastavu. Dakle, to je bilo sporno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi se sećate da je moj stav bio da to Predsedništvo ima legalitet i da ono ne može izgubiti legalitet zato što su neki njegovi članovi samovoljno napustili rad Predsedništva. Je li tako ili ne, gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tačno je da se kaže da je pitanje bilo kontroverzne prirode.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da sada kažemo nešto o tom mom potpisu. Da li je sporno da sam ja sav svoj politički ugled u to vreme dok

ste vi bili založio za to da se postigne prihvatanjem tog plana i da prestane rat?
SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tačno je da ste vi i drugi bili ključni kako bi se postiglo prihvatanje mirovne operacije i takođe bi bilo tačno da je vaš uticaj nad drugim akterima, nad svim drugim akterima sa srpske strane bio ključan kako bi oni pristali i prihvatili predlog gospodina Vensa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, prema tome malo drukčije stoje stvari, rekao bih, gospodine Okun pa vas molim da to raščistimo. Ja sam to, ako se sećate dobro, vrlo lepo objasnio tada da ja nemam šta da potpisujem pošto Srbija nije strana u ratu i nema nikakve trupe pod svojom komandom, a onda je lord Karington došao na ideju, uvažio je to da je tačno, rekao je da i on i Vens da upravo zbog mog političkog ugleda taj će sporazum sa mojim potpisom imati mnogo veću snagu i onda su dodali onu definiciju koja je na kraju i koja piše u tom tekstu ili pod njihovim političkim uticajem. Dakle, strane odnosno potpisnici se obavezuju da se prekinu sva neprijateljstva snaga koje su pod njihovom komandom, a pošto pod mojom komandom nije bio niko onda je nađeno eto takvo jedno solomonsko rešenje da bih ja ipak to potpisao ili pod njihovim političkim uticajem. A ja sam nesumnjivo sav svoj politički uticaj stavio u službu postizanja tog mira. Je li tako ili ne? Vrlo se dobro sećam toga, trebalo bi i vi trebali da se sećate.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Naravno da se sećam. Kao što sam već rekao, gospodin Vens je bio čvrsto ubeden, a kao i Karington, a ja takođe, da je vaš potpis davao u stvari pristanak političkim snagama Srbije. Dakle, političkim snagama pod srpskom kontrolom i koliko smo mi shvatili vaš potpis je davao vaš pristanak i to je bilo zabeleženo u dokumentu, dakle, pristanak i paravojske i neredovnih jedinica. To je bilo mišljenje gospodina Vensa i ja mislim da je to bilo ispravno mišljenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, pitali ste me da potpišem zbog mog političkog uticaja da pomognem miru, ne zato što sam nekoga imao pod svojom komandom tamo. To je potpuno jasno. Je li tako ili ne, gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Uz svo dužno poštovanje ja bih rekao da je suprotno jasno, a to je da ste vi imali kontrolu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne mogu da trošim vreme dalje na to, ali vi se sećate rasprave da pošto ja nemam pod komandom nikoga ja ne mogu to da potpišem i onda je Karington to upravo uvažio i rekao da ili pod nekim političkim uticajem, ali svakako ne pod komandom. I pot-

pisao sam zato što sam želeo da založim svoj ugled, izgleda da mi je to sad mana što sam založio svoj ugled da se prestane sa ubijanjem. Ali da se vratimo, gospodine Okun šta kažete da ste bili u toku događaja pre nego što ste došli. Da li se sećate da je tada, govorio sam o Brionskoj deklaraciji, usvojeno rešenje za mirno saniranje krize u Jugoslaviji, a između ostalih da jedino narodi Jugoslavije mogu odlučivati o svojoj budućnosti i da pregovori moraju otpočeti hitno i da će sve strane da se uzdrže od bilo kakvih jednostranih koraka, posebno od nasilnih akata. Da li se toga sećate?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To je bila suština pristupa Evropske zajednice, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je 9. jula Evropski parlament (European Parliament) na svojoj sednici u Strazburu (Strasbourg) usvojio Rezoluciju o Jugoslaviji (Resolution on Yugoslavia) kojom nije podržao jednostrane akte o secesiji?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne sećam se konkretno toga, ali ne osporavam tu vašu tvrdnju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste upoznati sa činjenicom da je odmah zatim 12. jula 1991. godine Predsedništvo SFRJ usvojilo Brionsku deklaraciju i odlučilo da do 18. jula se demobilišu sve oružane formacije izuzev JNA i regularne mirnodopske policije, da se uspostavi stanje koje je postojalo pre 25. juna na granicama SFRJ i da se kasarne i drugi vojni objekti deblokiraju? Da li se sećate toga? To je bila jedna važna odluka koju ste svakako morali znati.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, naravno da smo bili upoznati sa ostalim dokumentima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate, gospodine Okun da je 3. septembra 1991. godine ovde u Hagu iz onih razloga o kojima ste vi govorili, Holandija (Holland) je bila predsedavajući Evropske zajednice pa je zato to bilo u Hagu, usvojena Deklaracija o Jugoslaviji (Declaration on Yugoslavia) kojom je najavljena Konferencija o Jugoslaviji u Hagu (The Hague Peace Conference) koja je planirana za 7. septembar, znači 3. septembra usvojena Deklaracija o Jugoslaviji i da je Konferencija trebala da usvoji mehanizam kojim bi se mirnim putem obezbedilo ostvarenje protivrečnih težnji jugoslovenskih naroda kako su oni rekli na bazi sledećih principa, dakle, Deklaracija Evropske zajednice o Jugoslaviji. Prvo, nije

dozvoljeno jednostrano menjanje granica upotrebom sile i drugo, zaštita prava svih u Jugoslaviji i treće, puno poštovanje svih legitimnih interesa i težnji. Da li se sećate te Deklaracije Evropske zajednice?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, poznata mi je ta Deklaracija. To je Deklaracija kojom je uspostavljena Konferencija o Jugoslaviji, o tome smo već ranije govorili, i dakle, to pod, lord Karington je bio predsedavajući te konferencije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, suprotno Strazburu i suprotno Deklaraciji Evropske zajednice o Jugoslaviji ta najavljena konferencija, suprotno dakle tim usvojenim principima na konferenciji, o tome smo već razgovarali i neću se na to vraćati, predloženo je rešenje da se ukida Jugoslavija.

SUDIJA MEJ: Gospodine Milošević, ovo ponovo zvuči kao iznošenje argumentata. Vi možete svedoka da pitate o onome šta je on video, šta je čuo i onome šta je napisao u svojim dnevnicima. Ali, ne možete da ga pitate o njegovim mišljenjima i ostalo. Nastavimo. Vi ćete uskoro biti u prilici da iznosite svoje argumente pred Pretresnim većem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej, ja samo ovde govorim o promeni stava preko noći, jer je Jugoslavija prvo ponuđene dobre usluge, a zatim praktično predlog da se Jugoslavija ukine sopstvenom voljom. Moram da preskočim dosta pitanja, jer vreme je jako kratko. Da li se sećate da je 9. novembra 1991. godine Predsedništvo SFRJ uputilo pismo Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija kojim se traži hitno upućivanje mirovnih snaga UN-a u Hrvatsku, a na taj zahtev se donosi Rezolucija 721 od 27. novembra, naravno na preporuku Sajrusa Vensa je bio zahtev Predsedništva SFRJ upućen Savetu bezbednosti UN-a? Da li se sećate toga?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Sećam se da je to bilo prethodnih meseci i da smo mi podneli izveštaj o tome, dakle, da smo sekretar Vens i ja došli do zaključka da bi operacija mirovnih snaga UN-a mogla da bude od pomoći. Dakle, ovaj vaš zahtev, ovo šta ste vi spomenuli je konzistentno sa procenom situacije od strane gospodina Vensa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate da je 23. novembra 1991. godine, dakle, sutradan posle sastanka Sajrusa Vensa o mogućnostima upućivanja mirovnih snaga u Hrvatsku da je započela najveća ofanziva na Zapadnu Slavoniju u trenutku kada je svim jedinicima JNA naređeno da obus-

tave sva dejstva? Hrvatske paravojne snage su očistile Podravsku Slatinu, Orahovicu, Daruvar, Pakrac, Slavonsku Požegu, 23. novembra 1991. godine. **SVEDOK OKUN – ODGOVOR:** Nije bila tajna da su se borbe nastavile širom Hrvatske uprkos naporima svih strana i to sve do 2. januara kada je potpisao "Sporazum o implementaciji". To je činjenica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne govorim o opštim sukobima već govorim o napadu hrvatskih snaga na Zapadnu Slavoniju. Nije bilo nikakvog napada srpskih snaga, oni su svi očekivali postizanje mira, nisu se bavili nikakvim napadima, bili su u svojim kućama i branili svoje kuće. A ovaj napad na Zapadnu Slavoniju je napravljen na srpske prostore na kojima su oni živeli. Da li je to tačno ili ne gospodine Okun? Samo mi recite da ili ne. Ako nije tačno vi kažete nije i gotovo.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tačno je da se kaže da je Vukovar pao u ruke JNA 18. novembra. Takođe može da se kaže da je Dubrovnik teško granatiran 6. decembra i takođe može da se kaže da su se borbe vodile u Slavoniji. Kao što ja znam, kao što vi znate, kao što čitav svet zna borbe su se nastavile širom Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam govorio o sastanku Sajrusa Vensa 22. novembra, 23. novembra, znači posle toga kad se dogovorilo da se prekine sve počinje ova ofanziva, a to je razlika od ovoga šta vi govorite. Da li se sećate da je pored tog napada hrvatska strana tada izvršila...

SUDIJA MEJ: Ne, ne. On nije prihvatio da je došlo do napada, on samo prihvata da je bilo borbi. Dakle, krenite na neko drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači sporite, gospodine Okun da je posle sastanka sa Vensom 22, već 23...

SUDIJA MEJ: On je rekao da ne zna. Rekao je da ne zna. Pomenuo je samo borbe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Meni to uopšte ne smeta. Molim vas, da li se sećate da je pored tog napada Hrvatska izvršila još 794 napada na JNA...

SUDIJA MEJ: Ne. Neće vam proći da pogrešno predstavljate svedočenje. Napad nije prihvaćen od strane svedoka. Dakle, pređite na nešto drugo sada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Okun, 23. novembra, dakle od tog sastanka 22. novembra Sajrusa Vensa sa predsednikom Franjom Tuđmanom i drugima da je od tog 23, znači sutradan posle sastanka gde je dogovoreno uspostavljanje mirovnih operacija, pa do 20. decembra za taj mesec dana izvršeno toliko napada na jedinice, na kasarne, vazduhoplovne, plovne objekte, vojne kolone i tako dalje da li išta o tome znate?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Kao što sam već ranije odgovorio na pitanje bilo je napada na obe strane. Nastavilo se sa neprijateljstvima u Hrvatskoj sve do 2. januara 1992. godine. Već mi je postavljeno pitanje o tome i ja sam već dao odgovor na to i govorio sam o poseti Osijeku 3. decembra 1991. godine kada je grad granatiran, dakle, dok je grad bio granatiran, a granatirala ga je JNA. Da, bilo je borbi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate sastanka 13. decembra 1991. godine Koordinacionog biroa nesvrstanih zemalja (The Coordinating Bureau of Non-Aligned Countries) u Njujorku gde je razmatrana situacija u Jugoslaviji i zaključeno da se do iznalaženja trajnog političkog rešenja za krizu u Jugoslaviji odustane od pokušaja koji bi mogli da vode podrivanju suvereniteta, teritorijalnog integriteta i međunarodnog pravnog subjektiviteta Jugoslavije? Da li se sećate toga? Bilo je napora u svetu u tom pravcu.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Nije mi bilo poznato da je Pokret nesvrstanih zauzeo taj stav, ali ako vi tako kažete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li nije sporno da Rezolucija 724 (UN Security Council Resolution 724) od 15. decembra 1991. godine traži od svih država da se uzdrže od svih akcija koje doprinose porastu zategnutosti? Toga se sećate, pretpostavljam.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate da su, znači ovo je Rezolucija od 15. decembra 1991. godine gde se traži od svih država da se uzdrže od svih akcija koje doprinose porastu zategnutosti, a da li se sećate da je 17. decembra, dakle dva dana kasnije, sastanak ministara inostranih poslova Evropske zajednice usvojio Deklaraciju o kriterijumima za priznavanje novih država i Deklaraciju o Jugoslaviji i da se prvim dokumentom obezbeđuju opšti kriterijumi koji treba da posluže kao smernice Evropske zajednice u

priznavanju novih država i citiram: "Shodno uobičajenim standardima međunarodne prakse i političke stvarnosti u svakom pojedinačnom slučaju" i tako dalje. Dakle, da li je ovaj akt ministara Evropske zajednice koji je nametnula Nemačka bio suprotan Rezoluciji 724 dva dana ranije u kojoj se traži od svih država da se uzdrže od svih akcija koje doprinose porastu zategnutosti?
SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da li vi tražite moje mišljenje o tome? Da li je to pitanje? Moje mišljenje, moje gledišta odnosa između Evropske zajednice i međunarodne zajednice, Ujedinjenih nacija?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je ovo očito, očito nastojanje praktično da se uradi suprotno od onoga šta je tražila Rezolucija 724?

SUDIJA MEJ: Ne. To je komentar i nije na svedoku da komentariše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, nije do svedoka da oceni da li je Savet ministara EZ-a prekršio međunarodno pravo?

SUDIJA MEJ: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vam je poznato da je 23. decembra Nemačka zvanično priznala nezavisnost i suverenitet Slovenije i Hrvatske, znači ne čekajući nikakve dalje političke pregovore?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Poznato mi je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi šta je takav potez Nemačke značio iz ugla i međunarodnog prava i sa aspekta odnosa u Jugoslaviji?

SUDIJA MEJ: Ne, ne, vi možete da pitate kakve su posledice bile ako želite, jer možda bi on bio u mogućnosti da komentariše o tome, ali ne možete da tražite aspekte međunarodnog prava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali se sećate da je Tuđman 28. decembra 1992. godine obavestio Vensa da povlači prihvatanje Plana, jer kako je rekao Guldingu: "Nakon priznavanja više nema političkih pitanja za pregovore". Je li vam to poznato ili ne?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Izvinite, mislim da se podsetim, 28. januar 1992. godine, činjenica je da je predsednik Tuđman prihvatio mirovnu operaciju. Prema tome, mislim da to samo za sebe govori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa posle naknadnog pritiska, ali ovo nije sporno, stoji u dokumentima Ujedinjenih nacija. A da li vam je poznato da su u Savetu ministara Evropske zajednice i Evropski savet takođe organi Evropske zajednice podržali teritorijalni integritet SFRJ.

SUDIJA MEJ: Da li možete da dajete odgovore u vezi sa Evropskom zajednicom, ambasadore?

SVEDOK OKUN: Ne mogu, ali mogu Pretresnom veću da iznesem suštinu odluka koje je donela arbitražna komisija koju je zvanično osnovala Evropska zajednica da bi prosuđivala o tim pitanjima. I ako vas interesuje mogu da vam kažem šta su oni rekli. Ali ne želim da uzimam vreme gospodinu Miloševiću, želim da se pažljivo odnosim prema njegovom vremenu. Dakle, na njemu je i na vama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja pokušavam da ustanovim, gospodine Okun koliko su ovakvi akti bili u suprotnosti sa inače opšte izraženom voljom i među građanima Jugoslavije i u međunarodnoj zajednici da se sačuva integritet Jugoslavije. Da li vam je poznato da je Savet ministara OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe), na svom sastanku u Berlinu (Berlin) sredinom 1991. godine usvojio Deklaraciju kojom je, između ostalog, izrazio podršku jedinstvu i teritorijalnom integritetu Jugoslavije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Kao što sam već rekao, odgovor na vaše pitanje gospodine Miloševiću u vezi sa tim da li je Evropska zajednica podržavala teritorijalni integritet je već dat arbitražnoj komisiji, ona je trebala na to da odgovori. Ona je zvanično osnovana u decembru i zvanično je dala, iznela svoj stav da Jugoslavija u okviru, da Jugoslavija prolazi proces raspadanja. To je bila procena Evropske zajednice, odnosno njene Arbitražne komisije, a to je telo kojem su oni poverili rešavanje tog pravnog pitanja koje vi meni sada postavljate. Dakle, sve šta ja mogu da uradim je da prenesem ono šta je bio stav Arbitražne komisije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Okun, ja govorim o tome da smo mi imali poverenja tada u međunarodnu zajednicu i verovali u iskrenost namera da se podrži integritet Jugoslavije, šta se slagalo i sa našim interesima. Na primer, da li vam je poznato da je vaš državni sekretar,

tadašnji državni sekretar Džejms Bejker (James Baker) na kraju svoje posete Jugoslaviji juna 1991. godine izjavio da SAD podržavaju demokratsku i jedinstvenu Jugoslaviju i da je posebno istakao da SAD neće priznati jednostrane akte otepljenja?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Sekretar Džejms Bejker je bio vrlo mudar čovek i takav je i ostao. Treba da se kaže, kada se ponavlja istorija tog perioda, došlo je do evolucije situacije u to vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je, gospodine Okun jasno da se od integriteta Jugoslavije ili kako se nekad govorilo velike Jugoslavije, ona koja je postojala do njenog uništenja, razbijanja odustalo upravo pod pritiskom Nemačke i u funkciji politike ...

SUDIJA MEJ: Zaustaviću vas. Već smo čuli, vi ste to iznosili iznova i iznova. Nema nikakve relevantnosti u tome u vezi sa svedočenjem ovog svedoka, a ja ne vidim ni relevantnost u odnosu na tačke optužnice. Koncentrišite se na ono šta se nalazi u optužnici gospodine Miloševiću. Ako imate još pitanja za ovog svedoka o drugim temama postavite ih, inače on može da se povuče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja imam još mnogo pitanja i preskačem ih, gospodine Mej, jer ovaj svedok svedoči o veoma mnogo stvari. Da li vam je poznato da je 14. februara u Sarajevu počela rad Međunarodna konferencija o Bosni i Hercegovini (The International Conference on Bosnia-Herzegovina)? Tada je predsedavao Kutiljero i pod pokroviteljstvom Evropske zajednice.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, poznato mi je da je ambasador Kutiljero, njegovo ime se izgovara Kutilijero i u transkriptu treba takođe da se izbacilo slovo "h" jer se ime piše "Cutileiro" i ja sam već ranije svedočio u vezi sa tim i rekao sam da su lord Karington i ambasador Kutilijero preuzeli brigu o Bosni i Hercegovini u okviru tog mandata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je u Rezoluciji Saveta bezbednosti kojom su postavljene snage UN-a, UNPROFOR (United Nations Protection Forces), naglašeno da se time ni na koji način ne prejudicira političko rešenje u Jugoslaviji?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da. I to je upravo jedan od razloga zašto sekretar Vens i ja nikada to nismo nazivali Vensovim planom niti Vensovim mirovnim planom, jer to nije bio mirovni plan. Hvala vam što ste citirali taj

prvi paragraf, jer mi smo eksplicitno rekli da je to prelazno rešenje da se održi mir na terenu, a političko rešenje je bilo u rukama lorda Karingtona i Konferencije Evropske zajednice o Jugoslaviji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Okun. Tada su uspostavljane Zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija. Je li to nije sporno?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Naravno ne, to je bila svrha Plana, a Plan je uključivao stvaranje četiri zaštićene zone Ujedinjenih nacija, UNPA zone. Dve su zone se međusobno dodirivale tako da ćete ponekad videti da se pominju tri zone, jer su se dve dodirivale. Znači, govorilo se o jednoj u Istočnoj Slavoniji, jednoj u Zapadnoj Slavoniji, a dve koje su se dodirivale su bile u Krajini. Međutim, iako su se dodirivale one su podeljene u dva područja iz administrativnih razloga tako da su bile četiri Zaštićene zone UN-a. Tako da je bilo četiri zaštićene zone, ali na mapi ih je bilo tri.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je dobro poznata stvar, gospodine Okun. Zone su uspostavljene. Dakle, moje pitanje je sledeće: Da li se sećate da su, pored činjenice da su ove zone pod zaštitom UN-a uspostavljene nekoliko meseci ranije, to jest 21. juna 1992. godine, hrvatske oružane snage izvršile napad na deo teritorije u zonama pod zaštitom Ujedinjenih nacija? Samo mi recite da ili ne, jer moramo da žurimo.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Poznato mi je da srpske snage nikada nisu demilitarizirale u okviru UNPA zona iako su se obavezale da će to da urade prema uslovima. Izvinjavam se, gospodine Miloševiću, ja sada imam reč. Meni je poznato da se srpske snage nikada nisu demilitarizirale, da je JNA dala svoju opremu srpskoj policiji, to je bilo kršenje sporazuma. Mi smo se time bavili i bili smo zbog toga vrlo zabrinuti i time smo se bavili tokom tog perioda, bili smo jako zabrinuti zbog toga tako da nije iznenađujuće da je bilo povremenog nasilja i unutar zaštićenih zona UN-a. Bilo ga je, međutim, malo. Principijelni problem za generala Nambijara (Satish Nambiar) i u tim zaštićenim zonama UN-a je bilo odbijanje Srba da se ostvari demilitarizacija kako su obećali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja razumem vaše nastojanje da ovo minimizirate gospodine Okun, ali zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija, znači napad na Miljevački plato koji je na karti u okviru te mrlje od mastila, kako ste nazvali tada zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija kao mrlje od mastila na karti, napadom na Miljevački plato juna 1992. godine Hrvatska prekršila taj sporazum. Je li tako ili nije, gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ono šta je činjenica je da se srpske snage u zaštićenim zonama UN nikada nisu demilitarizirale. Ono šta je istina je da se JNA nije odmah povukla iz Hrvatske kao što je obećala, a nisu konačno otišli sve do oktobra 1992. godine i da su otišli, i da su tada napustili Prevlaku, a Rezolucija o mirovnim snagama je usvojena u februaru 1992. godine i oni su se tada složili sa momentalnim povlačenjem. Ako želite, gospodine predsedniče ja mogu da vam iznesem još primera o tome kako JNA i srpska strana nisu poštovala sporazum, ali koliko sam shvatio vi želite da idemo dalje pa ću da se zaustavim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde je stvar samo o jednom pitanju, da li je napadnuta zona pod zaštitom Ujedinjenih nacija? Ako vi na to odgovarate da su iz zona pod zaštitom Ujedinjenih nacija neke srpske snage napale teritorije van zona pod zaštitom Ujedinjenih nacija onda bi bili u pravu, ali to se nije dogodilo. Napadnuta je od strane hrvatskih oružanih snaga zona pod zaštitom Ujedinjenih nacija i moje je pitanje bilo da li to smatrate kršenjem postignute odluke o uspostavljanju zona pod zaštitom ili ne?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Nije mi poznat nikakav napad hrvatskih snaga, nikakav napad koji bi bio značajniji u okviru zona UNPA.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pošto vi kažete da ne znate onda neću vas dalje pitati o tome. Vi ne znate naravno da je i odgovorni za taj masakr Srba posle bio odgovoran vojni ataše u Vašingtonu. Samo ću da vas pitam pošto je hrvatska štampa 3. studenog, ovde piše, ne znam tačno koji je to mesec studeni, neki zimski mesec, 2001. godine, govori o tome, nabraja razna imena, da ne uzimam vreme, pa kaže: "Samo su neki od onih koji bi mogli biti odgovorni za zločine počinjene nad Srbima na Miljevačkom platou". To je taj ...

SUDIJA MEJ: Ne. Prekinuću vas. Nema svrhe da čitate ovom svedoku spisak imena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej nije u...

SUDIJA MEJ: Nema veze. Svedok ne može da se time bavi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li se sećate da je 25. juna predsedavajući Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija za jun, belgijski

ambasador Pol Noterдам uputio oštro upozorenje Hrvatskoj zbog napada hrvatske vojske na Knin i Drniš? Da li bar to oštro upozorenje predsedavajućeg Saveta bezbednosti Hrvatskoj smatrate potvrdom činjenice da je Hrvatska kršila? Nije upućeno oštro upozorenje Republici Srpskoj Krajini i njenom rukovodstvu nego Hrvatskoj zbog napada na Knin i Drniš.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mislim da smo već ustanovili da je bilo povremenog kršenja i povremenog nasilja i da se sa tim nastavilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li se sećate da je 13. juna 1992. godine Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija, dakle, Savet bezbednosti usvojio Rezoluciju 762 (UN Security Council Resolution 762) kojom se traži da Vlada Hrvatske povuče svoju vojsku sa položaja koje je zauzela na položaje pre ofanzive 21. juna 1992. godine i da obustavi sve neprijateljske vojne aktivnosti u zonama pod zaštitom UN ili na područjima u njihovoj blizini? Tada je ponovo potvrđeno da sprovođenje mirovnog plana nema cilj da prejudicira uslove za političko rešenje. Dakle, to šta vi niste, kažete nemate saznanja u tome, čak stoji u Rezoluciji 762 Saveta bezbednosti.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Dozvolite svedoku da odgovori.

SVEDOK OKUN: Hvala, časni Sude. Nisam rekao da ne znam ništa o tome. Vi sada pominjete događaj u junu 1992. godine, a vaše prethodno pitanje, kao što vidim na ekranu, se odnosilo na napad na Srpsku Krajinu, na Knin i na Drniš. Ponovo da bih objasnio Pretresnom veću ono šta pominje gospodin Milošević je područje u Bosni i Hercegovini koje je susedno, koje se dodiruje sa UNPA zonom u Hrvatskoj. Sve zaštićene zone UN su bile u Hrvatskoj. Ona koja se nalazila, i bila su pogranična područja prema Bosni i Hercegovini, ona koja se nalazila na zapadu, kninsko područje ili Vojna Krajina je bila posebno osetljivo područje, jer je tu bilo mnogo Srba, dakle, stanovništvo je bilo pretežno srpsko i borbe su se proširile preko granice u Bosnu. I zbog toga smo svi bili jako zabrinuti i zato je Savet bezbednosti doneo Rezoluciju koju je predsednik Milošević sada tačno citirao. Ta Rezolucija konkretno pominje susedna područja, a na taj način se ustvari diplomatski mislilo na Bosnu i Hercegovinu. Na isti način Zapadna Slavonija se nalazi na granici, znači prema Posavini i Istočnoj Slavoniji. Prema tome, situacija u zaštićenim zona Ujedinjenih nacija u Hrvatskoj je prirodno bila pod uticajem borbi koje su se dešavale u susedstvu u Bosni i gospodin Milošević aludira na to, mislim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ni na šta aludiram, gospodine Okun. Ja sam vrlo precizno citirao da u Rezoluciji 762 Savet bezbednosti traži od Vlade Hrvatske da povuče svoju vojsku sa položaja i da prekine sve neprijateljske aktivnosti u UNPA zonama. Nisam ni pomenuo Bosnu i Hercegovinu niti to ima ikakve veze sa Bosnom i Hercegovinom.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Kao što sam objasnio, izraz u susednim područjima je bio izraz Saveta bezbednosti za borbe u Bosni i Hercegovini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako se ovde ne razumemo onda je vrlo teško razumeti se o bilo čemu drugome, jer to piše u Rezoluciji 762. A onda kako je navedeno u izveštaju generalnog sekretara, to je broj 246000, tačka 3 pod (A), (B), (C), (D), hrvatske snage 7. decembra, zatim 21. avgusta, poslednje nedelje avgusta i 13. septembra ubijaju srpske civile i krše primirje. Da li ste toga bili svesni? Da li ste imali kakva saznanja o tome? Ja vam citiram dokumente Ujedinjenih nacija gospodine Okun.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ako to piše u dokumentu Ujedinjenih nacija pretpostavljam da se to desilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je sporno da Hrvatska za to vreme nema suverenitet nad tim teritorijama, jer su one pod odgovornošću UN-a? I kada naprotiv u to vreme predstavnici UN zahtevaju od Krajine da preduzima korake za uspostavljanje delotvornog pravnog sistema, znači to su zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija, nisu pod vlašću Hrvatske, a predstavnici Ujedinjenih nacija traže od predstavnika Krajine da uspostave delotvorni pravni sistem.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Izvinite, o kojem periodu govorite? Na koji period se ovo odnosi?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa evo sad ću vam reći. 14. septembar 1992. godine.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mogu li da odgovorim?

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 14. septembar 1992. godine.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne. Ta izjava koju ste upravo dali je bila sveobuhvatno netačna i dozvolite sada da idem redom. Prvo, vi ste rekli da je Hrvatska bila okupirana i da su UNPA formirane na hrvatskoj teritoriji. To

je pogrešno, odnosno da UNPA nisu funkcionisale na hrvatskoj teritoriji, to je pogrešno. Od samog početka ja i gospodin Vens i drugi smo priznali činjenicu da su UNPA bile u Hrvatskoj. Nigde se ne kaže da su one u Krajini. Ako pogledate koncept dokumenata i druga UN dokumenta svugde se kaže da su one bile u Hrvatskoj, ne kaže se ni Zapadna Slavonija ni Krajina. Druga stvar. Vi ste rekli da Hrvatska nije bila neki entitet. Dozvolite da podsetim Pretresno veće da je Hrvatska prihvaćena i da je primljena u Ujedinjene nacije kao država u aprilu 1992. godine. Prema tome, bilo je očigledno da je Hrvatska bila suverena država.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja citiram zaključke Potkomisije upravo generala Nambijara od tog datuma, 11. septembra 1992. godine, da Srbi ponovo uspostave delotvorni pravni sistem i tako dalje, na tom području i zato vam, zato vam to govorim. Dakle, to ne bi moglo biti sporno. Ali da idemo dalje. U isto vreme, dakle, gospodine Okun da li vam je to poznato, iako sve ove rezolucije i sporazumi govore da nema prejudiciranja političkog rešenja ipak generalni sekretar odjednom 28. avgusta 1992. godine objašnjava u svom izveštaju da je svrha zajedničke komisije koju ustanovljava Rezolucija 762 uspostavljanje hrvatske vlasti u ružičastim zonama. Da li znate da mi objasnite otkud takav pristup, ako je Rezolucija 762 naglasila da nema prejudiciranja političkog rešenja?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To je vrlo jednostavno da se objasni. Kao šta sam već rekao u svom svedočenju Konferencija o Jugoslaviji je prestala da postoji u avgustu 1992. godine. Posle toga više nije bilo pokušaja da se reši ono šta bi se smatralo sveobuhvatnim rešenjem za sve teritorije bivše Jugoslavije. Međunarodna konferencija o bivšoj Jugoslaviji kojom je predsedavao lord Oven se nije više bavila tim sveobuhvatnim rešenjem, to je bilo gotovo, sa tim je bilo završeno tako da je trebalo da se naprave lokalni aranžmani koji bi bili na vojnotehničkom nivou u i oko zaštićenih zona UN u Hrvatskoj. I to je ono šta pominje gospodin Milošević kad govori o uspostavljanju sudova, kretanju u ružičastim zonama u i izvan ružičastih zona. To su sve bili lokalni aranžmani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li se sećate da su 30. septembra 1992. godine pod pokroviteljstvom i u prisustvu potpredsednika Konferencije o Jugoslaviji Vensa i Ovena predsednik Jugoslavije Dobrica Ćosić i predsednik Hrvatske Franjo Tuđman u Ženevi potpisali zajedničku deklaraciju od 6. oktobra 1992, a Savet bezbednosti usvojio Rezoluciju 779

(UN Security Council Resolution 779) kojom se pozdravlja zajednička deklaracija koju su potpisale SRJ i Hrvatska 30. septembra.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: A pitanje je da li se ja sećam te zajedničke deklaracije, ako je to pitanje, da, sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Međutim, par meseci nakon toga, nekoliko meseci ne baš par, 22. januara 1993. godine. Hrvatska je izvršila napad na teritoriju Republike Srpske Krajine u takozvanim ružičastim zonama pod kontrolom UN-a, to pretpostavljam nije sporno. Ja vas pitam u vezi sa ovim napadom da li se sećate, znači taj napad 22. januara, da je posle zatvorene sednice Saveta bezbednosti UN-a predsednik Saveta bezbednosti japanski ambasador Joši Katanu (Yoshi Katana) izjavio za štampu da Savet bezbednosti, citiram njega: "Osuđuje napad hrvatskih oružanih formacija i zahteva da se ofanziva odmah obustavi i da se hrvatske snage povuku na početne položaje", a da je generalni sekretar tadašnji Butros Butros Gali (Boutros Boutros-Ghali) izrazio žaljenje, opet njega sad citiram: "Zbog jednostrane akcije hrvatskih vlasti što predstavlja udarac za mirovne napore Ujedinjenih nacija". Dakle, da li se sećate, eto tih reagovanja na ovo šta govorim da se dešavalo? Prema tome, nije sporno da se dešavalo, nije sporno da je...

SUDIJA MEJ: Zaustaviću vas. Ovo pitanje predugo traje, ako se uopšte radi o pitanju. Gospodine ambasadore, mislim da su tu postavljena tri pitanje. Dakle, da li je bilo napada 22. januara 1993. godine, kao što se tvrdi, na Srpsku Krajinu? Dakle, možda biste mogli prvo na to pitanje da odgovorite, a onda da se osvrnete na navodne reakcije Saveta bezbednosti.

SVEDOK OKUN: Da, časni Sude. Mi smo razgovarali o ružičastim zonama i moram ukratko da se osvrnem na ružičaste zone čisto radi uvoda. Takozvane ružičaste zone su bile sporno pitanje, jer civilna komanda UN-a nikada nije uspela da uspostavi svoju efektivnu kontrolu onako kao što je to trebalo da uradi unutar zaštićenih UN zona u Hrvatskoj, dakle, i to u skladu sa takozvanim Vensovim planom. Dakle, taj deo nikada nije postignut. A takođe nije postignut ni onaj deo koji je predviđao povratak hrvatskih civila koji su bili isterani iz tih delova, dakle, iz tih zona. Dakle, bilo je borbi u zonama i samim tim borila se i Hrvatska vojska. Dakle, nakon ovog uvoda složiću se sa tim da Hrvatska vojska verovatno jeste

krenula u tu ofanzivu, odnosno pokrenula tu akciju, i ja sam čuo izjavu tadašnjeg predsjedavajućeg Saveta bezbednosti, prihvatam tu izjavu i pretpostavljam da se radi o dobronamernoj izjavi. I ponavljam, bilo je brojnih dela nasumičnog i povremenog nasilja u i oko područja UNPA zona u Hrvatskoj, ali tu se nije isključivo odnosilo na teške borbe koje su se vodile u susednoj Bosni i Hercegovini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ova pitanja, gospodine Okun, nemaju veze sa Bosnom i Hercegovinom. Ali, pomenuo sam, dakle, predsedničko saopštenje, pomenuo sam izjavu generalnog sekretara, a da li se sećate da je par dana nakon toga Savet bezbednosti UN usvojio Rezoluciju 802 (UN Security Council Resolution 802). Znači, pošto sve ovo nije pomoglo, Rezolucija 802 u kojoj se oštro osuđuje vojni napad hrvatskih oružanih snaga "na područje pod zaštitom mirovnih snaga UN-a...

prevodioci: Malo sporije radi prevoda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Neprijateljskih aktivnosti i povlačenje formacija" i tako dalje i tako dalje. Da li se sećate Rezolucije 802?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, sećam se ne baš najbolje budući da je to bio nastavak onih borbi koje su se vodile u i oko UNPA zone.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate da je 27. januara na sednici Saveta bezbednosti, Savet bezbednosti usvojio predsedničko saopštenje u kome kaže da je Savet bezbednosti krajnje zabrinut zbog toga što hrvatske snage i pored prethodnih strogih upozorenja nastavljaju ofanzivu i zahteva od svih strana da odmah obustave neprijateljstva i najhitnije ispune sve obaveze iz Rezolucije 802?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Pretpostavljam da jesu sačinili tu izjavu.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej, kako bi ovaj svedok završio sa svojim svedočenjem budući da je već duže vremena u Hagu interesuje me da li ste spremni da odustanete od bilo kakvog unakrsnog ispitivanja?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Ja glasno govorim kako bih se čuo, mikrofoni ne radi. Međutim, prevodioci svejedno imaju poteškoća da čuju. Ali, hteo bih da naglasim da postoje određena bitna pitanja koja bih hteo da postavim

svedoku. Predlažem da ih napišem, da citiram i delove dnevnika pa da ta pitanja onda dostavim Pretresnom veću kako bi oni videli na šta se tačno pozivam u dnevniku, ukoliko naravno Pretresno veće to odobri.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Mi moramo da napustimo sudnicu u 13.45. Gospodine Grum, ovo se takođe odnosi i na vas.

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, ja imam otprilike pet pitanja i mislim da bi mi bilo dovoljno pet minuta, jer bi bilo važno da postavim ta pitanja.

SUDIJA MEJ: Ja ne želim da zadržavam i dalje svedoka ovde ili da se ponovo vraća iz Amerike ovamo da bi svedočio, a optuženi ima na raspolaganju još pet minuta. Govorim u moje lično ime, ja sam spreman da prihvatim pismena pitanja. Možda bismo to možda mogli i da prosledimo svedoku pa da on pismeno odgovori.

TUŽILAC GRUM: Ja bi hteo da kažem samo da se planira da ambasador Okun svedoči u jednom drugom predmetu i to negde u junu ili julu mesecu pa bi to možda bila prilika da on odgovara na ova pitanja, dakle, tom prilikom kada se vrati.

SUDIJA MEJ: U redu, razmotrićemo taj predlog, ali evo dajemo optuženom na raspolaganje njegovih poslednjih šest minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate, gospodine Okun da je 30. marta 1993. godine Savet bezbednosti usvojio Rezoluciju 815 (UN Security Council Resolution 815) kojom je produžio mandat UNPROFOR-a, a da su se 6. aprila, dakle, odmah posle nekoliko dana, delegacije Republike Hrvatske i Srpske Krajine našle u Ženevi, potpisale Sporazum o primeni Rezolucije Saveta bezbednosti 802, da je tim Sporazumom predviđen prekid neprijateljstva, povlačenje oružanih snaga Republike Hrvatske na linije razdvajanja pre izbijanja neprijateljstva 22. i tako dalje, i pravo svih lica da u civilne svrhe koriste Maslenički most, aerodrom "Zemunik", branu "Peruća" i okolne puteve?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: A kog dana je Sporazum potpisan?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 6. april 1993. godine.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Hvala vam. Da, to imam u svom dnevniku. Radi se o sastancima održanim u utorak 6. aprila 1993. godine. Takođe je održan sastanak koji je trajao sat vremena sa krajinskim Srbima, sa Goranom Hadžićem, Slobodanom Mišom Miloševićem, pretpostavljam da nema nikakve veze između vas dvojice. Da, mi smo se sastali sa njima, a prethodno smo se bili sastali sa Hrvatima. Oprostite, koje je bilo vaše pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate, dakle, da je na kraju počela normalizacija neka, neki znaci normalizacije između Knina i Zagreba iako je sve vreme agresivna aktivnost tekla isključivo sa hrvatske strane, da su Srbi pokazali krajnju uzdržanost? Da li vam je to poznato, gospodine Okun?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Poznato mi je da su održavani sastanci, svestan sam toga, to stoji u mojim dnevnicima, ja sam bio prisutan, i takođe se sećam u to vreme da sam ja lično odlazio u Hrvatsku kako bi predsedavao nekolicini sastanaka između srpske i hrvatske strane i to u vezi sa borbama koje su se i dalje vodile oko zaštićenih zona UN-a. Dakle, ja mogu samo da kažem ono šta sam i ranije rekao da su se borbe vodile i sa jedne i sa druge strane, a uglavnom sa srpske strane, jer su oni, na primer, odbacivali predlog, predlog hrvatskog ministra odbrane gospodina Šuška, dakle, da i jedna i druga strana povuku artiljeriju. Dakle, to je bila situacija. Borbe su stalno bile u toku, pregovori su bili stalno u toku i naravno mi možemo sada da izdvojimo određene trenutke, ali to je kao da pokušate da načinite sliku voza koji se kreće. Dakle, kako bismo ovo shvatili mislim da bi trebali da shvatimo da se radi o nečemu šta je stalno bilo u toku, a ne o individualnim izolovanim aktima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde se, kako sam vam ovde naveo, radi o čitavoj seriji kršenja režima zona pod zaštitom Ujedinjenih nacija. Da li se sećate da je nakon ovoga u Ženevi napravljen onaj takozvani Erdutski sporazum takođe između istih strana?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Kao što sam rekao borbe su se stalno vodile i sa jedne i sa druge strane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je umesto poštovanja svih tih upozorenja Ujedinjenih nacija, Generalnog sekretara, predsednika Saveta bezbednosti i tako dalje, rezolucija relevantnih, ponovo 9. septembra 1993. godine Hrvatska vojska izvršila napad na zone pod zaštitom i zauzela srpska sela Divoselo, Čitluk, Počitelj kod Gospića? Da li se sećate

da je, to je bilo 9. septembra, a 10. septembra Tolvard Stoltenberg (Thorvald Stoltenberg) pozvao predsednika Hrvatske Franju Tuđmana javno da naredi svojim snagama da obustave napade na teritorije na kojima žive Srbi i da se povuku iz ta tri sela koja su zauzeli u Lici? Da li se sećate tog poziva kopredsednika Stoltenberga koji je predsedavao u ime Ujedinjenih nacija, kao što je Owen predsedavao, on je u nasledio Vensa u stvari?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: U to vreme ja sam se uglavnom bavio poslovima u Makedoniji i grčkim pitanjima, ali ponavljam, znao sam tada, a znam i danas za borbe koje su se i dalje vodile u i oko UNPA zona.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate da 7. oktobra 1993. godine Ujedinjene nacije zahtevaju od hrvatske Vlade da pruže objašnjenje za masakr srpskih civila koje je izvršila Hrvatska vojska na području Medačkog džepa kada je ubijeno 70 civila, a 48 nestalo, u stvari takođe verovatno ubijeno?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Bilo je kršenja međunarodnog humanitarnog prava tokom čitavog sukoba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate...

SUDIJA MEJ: Vaše poslednje pitanje. Vaše poslednje pitanje, gospodine Miloševiću. Već je prošlo vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Meni je vrlo žao gospodine Mej, ja imam još bar 50 pitanja za ovog svedoka, ali to je...

SUDIJA MEJ: Pa izaberite jedno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako je samo jedno onda da vas pitam još samo ovo. Vi ste rekli da sam ja imao i sastanke sa Sajrusom Vensom na kojima vi niste prisustvovali, mogu čak da kažem i brojne sastanke sa Sajrusom Vensom na kojima vi niste prisustvovali. Da li vi znate o čemu smo Sajrus Vens i ja razgovarali na tim sastancima?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Sekretar Vens bi mi obično rekao o čemu ste vi i on razgovarali na tim sastancima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dakle, nemam više mogućnosti za pitanja. Je li tako gospodine Mej?

SUDIJA MEJ: Možete da postavite još jedno pitanje i posebno ako želite nešto što proizilazi iz ovog odgovora koji smo upravo čuli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo jedno? Pa ako kaže da sve zna onda pretpostavljam da ne bi mogao da svedoči o bilo čemu šta je suprotno ciljevima za postizanje mira i nastojanjima koja je Srbija i ja lično ulagali da se postigne mir na prostorima nekadašnje Jugoslavije. Da li ste ikad imali od Sajrusa Vensa bilo kakvu indiciju koja bi opovrgla ovo šta ja kažem?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: On mi je često naglašavao ne samo indikacije već mi je govorio i svoje mišljenje o tome da ste vi ponekada bili od pomoći, a da često niste pomagali u mirovnim naporima, ali da ste uvek bili glavni.

SUDIJA MEJ: U redu. Gospodine ambasadore, ovim ste završili svoje svedočenje za danas. Ako je tačno da ćete ponovo da dođete ovde na leto, onda bi možda bilo zgodno da se pojavite pred ovim Pretresnim većem kako bi vam prijatelj Suda i Tužilaštvo postavili dodatna pitanja. Mislim da to ne bi trajalo duže od 20 minuta. Dakle, molimo vas da tako i uradite.

SVEDOK OKUN: Da.

SUDIJA MEJ: Puno vam hvala. Prekidamo sa radom, a nastavljamo u ponedeljak ujutro.

SVEDOK OKUN: Da li ja mogu nešto da kažem? Ja bi hteo da se svima vama zahvalim što ste mi dozvolili da vam budem od pomoći i ja vam stojim na raspolaganju ukoliko vam bude bila potrebna moja pomoć u budućnosti.

SUDIJA MEJ: Hvala vam.